
Katedra nederlandistiky

Stu dijní rok 2009/2010

De Nederlandse en Tsjechische televisiezenders en hun uitzendschema's

**Magisterská diplomová práce V. ročníku
oboru
Nizozemská filologie se zaměřením na odborný
jazyk**

The Dutch and Czech television channels and their genres

Denisa Földešiová

Vedoucí práce: Drs. Bas Hamers

Olomouc 2009

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem v ní uvedla předepsaným způsobem všechny použité prameny a literaturu.

V Olomouci, dne _____ 20 09

õ õ õ õ õ ..

Podpis

PDF
Complete

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Ik verklaar, dat ik deze Master scriptie aan het thema *De Nederlandse en Tsjechische televisiezenders en hun uitzendschema's* zelfstandig en alleen met gebruik van de genoemde literatuur en de andere bronnen en onder begeleiding van Drs. Bas Hamers heb geschreven.

Olomouc, _____ 2009

í í í í í í í í í í

Handtekening

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Na tomto místě bych chtěla vyjádřit své poděkování vedoucímu a konzultantovi této diplomové práce Drs. Basu Hamersovi za jeho cenné návrhy a připomínky a za jeho odborné vedení.

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Ik dank mijn begeleider Drs. Bas Hamers voor zijn vakbegeleiding, adviezen en waardevolle opmerkingen bij de verwerking van mijn Master scriptie.

Inhoud.....	1
Inleiding.....	3
1 Televisiegeschiedenis.....	5
1.1 Televisiegeschiedenis in Nederland.....	7
1.2 Televisiegeschiedenis in Tsjechië.....	9
2 De situatie van de televisiezenders tijdens het communisme in Tsjechië en tijdens de verzuiling/ontzuiling in Nederland.....	12
3 “De grootste en muzikaalste familie van Nederland” - De indeling van de Nederlandse omroepen.....	16
3.1 De Nederlandse publieke zenders.....	16
3.2 De Nederlandse commerciële zenders.....	18
3.3 Regionale zenders in Nederland.....	22
4 De indeling van de Tsjechische televisiezenders.....	26
4.1 De publieke zenders in Tsjechië.....	26
4.2 De commerciële zenders in Tsjechië.....	28
4.3 De regionale zenders en andere in Tsjechië.....	29
5 De analyse van de meest populaire en bekeken Nederlandse en Tsjechische uitzendingen.....	31
5.1 Het nieuws.....	31
5.2 De uitzendingen van publicistiek en debatten (praatprogramma’s) op de televisie.....	42
5.3 Reality series en reality soaps.....	45
5.4 Avondfilms.....	57
5.5 Soapseries.....	58
5.6 De documentaires.....	61
5.7 Programma’s voor kinderen.....	66
5.8 Sport.....	68
5.9 Quizzen en spelprogramma’s.....	71
5.10 De regionale omroepen.....	72
6 De slotvergelijking – Nederlandse televisiezenders vs. Tsjechische televisiezenders.....	78

PDF Complete

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.

[Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features](#)

	89
	92
Shrnutí	94
Summary.....	96
Bibliografie	98
Anotace	101

Deze scriptie is ontstaan uit mijn interesse voor de media in het algemeen, of het nu over de televisie, radio, kranten of tijdschriften gaat. In deze scriptie wil ik mijn aandacht concentreren op de televisiezenders in Nederland en Tsjechië dan vooral op de verschillende programma's die de zenders aan de televisiekijkers in beide landen aanbieden. Ik wil vooral mijn aandacht richten op de meest bekeken programma's die in Tsjechië en Nederland op het scherm verschijnen.

Ten eerste wil ik in mijn scriptie een korte geschiedenis van televisie geven. In dit eerste hoofdstuk wil ik mijn aandacht concentreren op het ontstaan van televisie in het algemeen. Daarna wil ik natuurlijk ook melden wanneer en waar de eerste televisiestudio's in Nederland en Tsjechië werden opgericht en hoe de eerste televisieprogramma's eruit zagen.

Omdat er in de tweede helft van de twintigste eeuw verschillende politieke ontwikkelingen in beide landen waren, wil ik ook een hoofdstuk, dus het tweede hoofdstuk, aan de invloed van de verzuiling en ontzuiling in Nederland en het communisme in Tsjechië op de televisieschema's en programma's wijden.

In het derde en vierde hoofdstuk zal de indeling van de Nederlandse en Tsjechische televisiezenders, zowel van de publieke, commerciële als de regionale Tv zenders, behandeld worden. Er worden ook korte beschrijvingen van bepaalde televisiezenders in beide landen gegeven zodat de lezer een goed beeld kan krijgen wat de televisiezenders het publiek bieden en voor wie de afzonderlijke zenders bestemd zijn.

In het vijfde hoofdstuk zal ik over bepaalde Nederlandse en Tsjechische programma's schrijven. Hier kunnen zeker niet alle programma's worden gemeld. Daarom wil ik alleen de meest bekeken en de meest populaire hedendaagse programma's behandelen. Ik ga dieper in op het nieuws en hun structuren, taboedoorbrekende programma's zoals *Big Brother* en *De Gouden Kooi*, educatieve programma's, sportprogramma's, programma's voor kinderen, amusementprogramma's en andere. Ik wil ook de verhouding tussen de hierboven genoemde soorten programma's op de

De televisie gaan bestuderen. De regionale zenders, die het meest populair zijn geworden, krijgen in dit hoofdstuk ook kort hun plaats.

Verder ga ik de verschillen vergelijken tussen de Tsjechische en Nederlandse programma's die hedentendage op de Tv worden uitgezonden. Hier wil ik bijvoorbeeld de structuur van de journaals in beide landen met elkaar vergelijken of de plaats van regionale omroepen in beide landen onderzoeken.

In mijn scriptie wil ik de televisieprogramma's, die in de laatste vijf jaren op het scherm in Tsjechië en Nederland verschenen, met elkaar gaan vergelijken, omdat ik deze bijna nieuwe programma's gevolgd heb. En ik wil ook graag gaan onderzoeken aan welke sociale groep de verschillende televisiezenders hun aandacht geven.

In de conclusie zal ik de resultaten van deze scriptie behandelen en samenbrengen. De conclusie zal gevold worden door een korte samenvatting die mijn hele scriptie in een paar alinea's zal samenvatten.

Tenslotte wil ik ook graag vermelden en benadrukken dat ik helaas slechts tot bepaalde Nederlandse programma's, die op het internet werden geplaatst, toegang had en daarom is ook mijn keuze van de programma's, die ik in mijn scriptie gemeld heb, een beetje beperkt. Dat kan zeker niet gezegd worden over de Tsjechische televisiezenders. Maar toch ben ik van mening dat de hoeveelheid van programma's die ik in mijn scriptie ga melden groot genoeg is om uit het onderzoek in deze scriptie tot bevredigende resultaten te kunnen komen, omdat de variatie van programma's die op internet worden geplaatst, groot is. Een andere opmerking moet hier nog gemaakt worden. Het materiaal voor de scriptie heb ik vooral aan het einde van 2008 en in het begin 2009 verzameld. Daarom kunnen er enkele uitzendingen, die in het jaar 2009 op het scherm verschenen, ontbreken.

Televisiegeschiedenis

Aan het begin van mijn scriptie wil ik hier een korte geschiedenis van televisie als medium geven omdat geschiedenis altijd een belangrijk onderdeel is als we over een fenomeen, wat televisie zeker is, praten.

Hoe kan men eigenlijk televisie definiëren? Volgens de site van de online encyclopedie wikipedia is televisie “een telecommunicatiesysteem voor het verzenden en ontvangen van bewegende beelden en geluid over afstand.”¹

De jaren dertig kunnen worden gezien als de beginjaren van televisie. Maar al aan het einde van de negentiende eeuw werden de eerste stappen gemaakt die later tot de ontdekking van de televisiebuis zouden leiden. De namen zoals Willoughy Smith², Paul Gottlieb Nipkow³, John Logie Baird⁴ en Philo Farnsworth⁵ horen zeker bij de belangrijke figuren die de basis aan de latere ontwikkeling van televisie legden. Bijvoorbeeld John Bairds belangrijkste uitvinding was één van de eerste werkende televisies ooit. Tegen de eeuwwisseling had hij uitgevonden dat:

“Geluid kan worden overgebracht met hulp van radiogolven. Verder richtte hij zijn aandacht op het overbrengen van beelden. Daarvoor gebruikte hij de zogenoemde Nipkowschijf. In deze schijf waren op regelmatige hoek-afstanden gaatjes aangebracht, en draaide met grote snelheid rond. John Baird's idee was om een lichtgevoelig element achter deze schijf te plaatsen. Dit element reageerde dan op de hoeveelheid licht die door de gaatjes kwam. In 1924 was hij zo ver, dat hij door middel van

¹ <http://nl.wikipedia.org/wiki/Televisie> (18.1.2009)

² Hij heeft de fotoconductiviteit van selenium 1873 uitgevonden.

³ Het begon allemaal met de Nipkow-schijf uit 1884 die het mogelijk maakte een beeld op te delen in lijnen. Dankzij werk van Marconi, Baird en anderen kreeg de uitvinding eind jaren twintig een praktische toepassing waarbij beelden via de ether verzonden werden.

⁴ Hij was een Schots ingenieur.

⁵ Hij was een Amerikaanse uitvinder van de eerste elektronische televisie.

In 1923 heeft Charles Francis Jenkins⁷ dan het mechanische televisiesysteem ontwikkeld. Dit systeem wordt de radiovisie genoemd. Dit systeem heeft de eerste bewegende silhouetten beelden getransformeerd. Vladimir Kosma Zworykin⁸ heeft dan aan het einde van de jaren 30 van de twintigste eeuw de kathodestraalbuis⁹ ontwikkeld. De bekendste toepassing van de kathodestraalbuis is die als televisiescherm.

De eerste met afstandsbediening werkende machines, die nauw verbonden met de eerste televisietoestellen zijn, werden vooral voor militaire doeleinden gebruikt¹⁰. In WOI maakte de Duitse marine gebruik van op afstand bedienbare motorboten. Als vervolg werden ook in WOII op afstand bedienbare wapens ingezet, zoals bommen. Pas aan het eind van de jaren 40 heeft men de eerste niet-militaire op afstand bedienbare voorwerpen gebruikt, zoals de automatische garagedeopeners.

De ontwikkeling van televisie kwam zo ver dat in 1953 de eerste kleurentelevisie werd gepresenteerd en met het ontstaan ervan werd er met commerciële uitzendingen begonnen. De eerste kabeltelevisie werd eind jaren 40 in Pennsylvania ontwikkeld maar in 1953 werd er begonnen met het massaal uitzenden van programma's door de kabeltelevisie. Een paar jaar later, in 1956, kwamen de eerste overschakelaren op de markt. De eerste overschakelaar werd gemaakt door het bedrijf Zenith Electronics Corporation en werd "Lazy Bones" genoemd. Wat misschien een beetje verrassend lijkt, is het ontstaan van de plasmatelevisie die al voor de eerste

⁶ Wikipedia, de vrije encyclopedie. John Baird, 2009. Web. 23 november 2009. <http://nl.wikipedia.org/wiki/John_Logie_Baird>

⁷ Een Amerikaanse pionier op het gebied van cinematografie.

⁸ Zworykin was een Russisch-Amerikaans uitvinder dat een televisiezend- en ontvangststelsel gebaseerd op kathodestraalbuis heeft uitgevonden.

⁹ Een kathodestraalbuis, ook CRT of beeldbuis geheten, is een elektronenbuis voorzien van een fluorescentiescherm dat oplicht als het getroffen wordt door de elektronenstraal, en een afbuigmechanisme waarmee de elektronenstraal bestuurd kan worden zodat een afbeelding zichtbaar wordt.

¹⁰ <http://www.zappershop.nl/geschiedenis-afstandsbediening.php> (19 november 2009)

1.1 Televisiegeschiedenis in Nederland

De geschiedenis van de Nederlandse televisie is begonnen in de jaren 30 van de 20ste eeuw toen de eerste Nederlandse experimenten met televisie werden uitgevoerd. Deze vroege geschiedenis is nauw verbonden met de geschiedenis van Philips omdat de eerste zenders door televisiepionier Erik de Vries¹¹, die actief bij het Natuurkundig Laboratorium van Philips was, werden gebouwd. Dankzij hem vonden de eerste uitzendingen in Nederland plaats. De allereerste uitzending was in 1930 vanaf het Carltonhotel in Amsterdam. In het jaar 1935 is de eerste persoon op de Nederlandse televisie verschenen. Philips maakte tussen 1948 en 1951 veel experimentele televisie-uitzendingen onder de leiding van Erik de Vries. Deze experimentele uitzendingen werden ontvangen door enkele honderden toestellen in Eindhoven. Deze toestellen waren meestal in bezit van Philips medewerkers. Deze experimentele uitzendingen werden gevolgd door de officiële introductie van de televisie in Nederland die op 12 december 1949 was. Al twee jaar daarna werd de Nederlandse Televisie Stichting (NTS) opgericht en de eerste (zwart-wit) televisie-uitzending was op 2 oktober 1951. In 1952 werd de eerste zendmast in Hilversum gebruikt en vanaf dit moment bleef Hilversum altijd verbonden met het begrip omroep in Nederland.

In 1951 werd Nederland 1 de eerste Nederlandse televisiezender. Na een bepaalde periode moest worden gekozen of er vanuit één nationale omroep zou worden uitgezonden, of dat de verzuilde omroepen zouden geïntroduceerd worden. Uiteindelijk werd in 1956 (in het Televisiebesluit) gekozen voor een verzuild systeem met verschillende omroepen. En omdat toen televisie als het medium voor informatieverspreiding en nieuwsvoorziening werd gezien, was ook het *NTS Journaal* zelf de grondlegger van het Nederlandse televisiejournaal, dat voor het eerst in 1956 werd uitgezonden. Elf jaar later werd kleurentelevisie officieel in

¹¹ Erik de Vries was een televisiepionier.

en in datzelfde jaar werd reclame op de laten. Enkele jaren daarna werd het open bestel ingevoerd (via de Omroepwet van 1969). Dat betekent dat het mogelijk was om als nieuwe omroep tot het bestel toe te treden. De nieuwe omroepen moesten natuurlijk aan enkele eisen voldoen. Er moesten verschillende programmacategorieën vertegenwoordigd worden, er moesten de levende culturele en godsdienstige waarden worden gebruikt in de uitzendingen en minimaal 100.000 leden waren vereist voor uitzenden.

Een ander resultaat van de Omroepwet van '69 is vorming van de Nederlandse Omroep Stichting (NOS), dat zich vooral op algemene nieuws- en sportuitzendingen richt.

Rond het begin van de 90-er jaren veranderde er in Nederland in dat opzicht ook veel. Tot het jaar 1989 bevatte televisie in Nederland slechts drie publieke televisiekanalen. Maar op 2 oktober 1989 is de eerste buitenlandse commerciële televisiezender (RTL Véronique, in 1990 gewijzigd in RTL4) ontstaan. RTL heeft toen vanuit Luxemburg uitgezonden wat heel slim was omdat dit RTL officieel een buitenlandse omroep maakte omdat Nederland conform Europese wetgeving verplicht was om buitenlandse zenders toe te staan. Zo was RTL eigenlijk gewoon Nederlands en zond enkel op de daguren enkele Luxemburgse programma's uit.

Begin 1992 werd de binnenlandse commerciële omroep mogelijk en hiermee werd het duale bestel van publieke en commerciële omroepen die naast elkaar bestaan een feit in Nederland. RTL5 begon in oktober 1993 met uitzenden. En in 1995 verliet de Veronica Omroep Organisatie (VOO) de publieke omroep, ging samen met Endemol en begon het eerste binnenlandse commerciële station. Sinds die tijd zijn er nog andere binnenlandse commerciële omroepen ontstaan zoals SBS 6 en NET 5. Andere initiatieven, zoals TV10, Sport 7 en Tien kwamen er ook bij in die tijd. In die tijd ontstond ook een controlerend orgaan: het Commissariaat voor de Media. Sinds 1988 is de Mediawet nog uitgebreid met twee eisen:

representativiteit. Dat houdt in dat een omroep
i voor een bepaalde maatschappelijke,
godsdienstige of culturele bevolkingsgroep. Een tweede criterium is het
pluriformiteitscriterium: een nieuwe omroep moet de verscheidenheid
van inhoud binnen het publieke bestel vergroten”.¹²

Mensen die digitaal televisie willen kijken hebben nu keuze uit
verschillende aanbieders die vaak ook combinaties van tv en internet
aanbieden.

1.2 Televisiegeschiedenis in Tsjechië

In het toenmalige Tsjecho-Slowakije werd er met het
ontwikkelingsproces van televisie al voor de Tweede Wereldoorlog
begonnen. De “amateur” František Holeček was de pionier van de
Tsjechische televisie-industrie. Al tijdens de Tweede Wereldoorlog werd er
in de stad Tanvald¹³ begonnen met het televisieonderzoek in de studio
Televid. Maar dat duurde niet zo lang. Vanwege de Tweede Wereldoorlog
stond de televisieontwikkeling stil.

Na de oorlog bleef het laboratorium onbeschadigd. Er werd dus nog
steeds het televisieonderzoek gedaan. Na de liquidatie van dit
onderzoekscentrum in 1946 werd het centrum naar Praag, naar het
Militair Technische Instituut gebracht. Het eerste Tsjechische
televisietoestel werd geïntroduceerd in 1948 op de Internationale omroep
expositie MEVRO te Praag. In datzelfde jaar werd ook de eerste televisie-
uitzending gepresenteerd. De eerste beelden werden op MEVRO vertoond
en hebben vooral de mensen, die voor de tentoonstelling kwamen,
getoond. De eerste televisie-uitzending werd in Studio Praag in de
Vladislav straat gemaakt en verscheen op 1 mei 1953. Vanaf februari 1954
werden er regelmatig uitzendingen gehouden. Het eerste zendtoestel werd
geïnstalleerd op Petřín in 1953. Het toestel werd door het bedrijf TESLA
gemaakt. Aan het begin werd er alleen 3 dagen per week uitgezonden, ’s

¹²Kabelraden. De programmaraad: Inleiding H05, 2008. Web. 1 december 2009.
<www.kabelraden.nl/downloads/Handboek_2008/H05.doc>

¹³ Tanvald is de Tsjechische stad in de regio Liberec in het Ijzergebergte.

week. Maar vanaf november 1958 werd er elke na werden er studio's in Ostrava, Bratislava en Brno opgericht. Samen met de ontwikkeling van de televisie is ook het aantal kijkers gestegen. Al in de jaren zestig steeg ook het aantal televisiestations. In 1974 waren er bijna 4 miljoen televisiekijkers. In de jaren zeventig werden de studio's van de Vladislavská straat naar Kavčí hory verplaatst waar nog steeds de huidige studio's van ČT hun zetel hebben. In 1973 werd het eerste programma in kleur uitgezonden. Hier moet ook gezegd worden dat de televisie-uitzendingen tijdens het communistische regime onder een sterk toezicht en controle vielen, maar op de situatie van de televisie tijdens het communisme ga ik dieper in in een ander hoofdstuk van deze scriptie.

Na het jaar 1992 kwam er een einde aan de Tsjechoslowaakse televisie en ontstond de zelfstandige Tsjechische televisie (ČT). Na de revolutie in 1989 groeide ook de concurrentie van de Tsjechische televisie in de vorm van commerciële zenders, zodat er niet meer alleen de publieke zenders in Tsjechië bestonden. De eerste commerciële televisie in Tsjechië was televisie Nova. Deze zender ontstond in 1994 en is in handen van het bedrijf CET21¹⁴. Deze commerciële zender werd gevolgd door de zender Premiéra TV in 1997 die nu televisie Prima heet. Op dit moment bezit de publieke ČT vier televisiestations – ČT 1, ČT 2, ČT 24 en ČT 4 Sport. Behalve de publieke en commerciële TV-zenders zijn er ongeveer 20 regionale Tv zenders die in bepaalde regio's actief zijn en de muziekgender Óčko werd de eerste thematische televisie in Tsjechië. Het is een muziekgender die in handen van het bedrijf MARFA¹⁵ is. Het begon in 2002 uit te zenden en de groep, het meest naar deze zender kijkt, is de groep van mensen tussen 12 en 35 jaar.

Van al die bovengenoemde Tv-zenders in Tsjechië werd televisie Nova het meest bekeken. Of deze zender een volwaardig programma-aanbod aan de kijkers biedt, is een andere vraag.

Op dit moment (november 2008) gaan alle Tsjechische televisiezenders door het proces van digitalisatie. Deze term omvat de

¹⁴ CET21 is een Tsjechische mediabedrijf.

¹⁵ MARFA is het grootste Tsjechische mediabedrijf.

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

ische signaal naar het digitale signaal. De
signaal zijn vooral de voortdurende technische
kwaliteit van de uitzendingen.

de televisiezenders tijdens het communisme in Tsjechië en tijdens de verzuiling/ontzuiling in Nederland

Deze twee fenomenen – de verzuiling (ontzuiling) en het communisme – speelden ook een belangrijke rol bij de omroepen en uitzendingen. In vergelijking met Nederland had de Tsjechische televisie geen democratisch systeem en bestuur van het jaar 1948 tot het einde van de jaren tachtig van de twintigste eeuw. Tijdens de Praagse lente in 1968 probeerde ČST¹⁶ zich los te maken van het communistische systeem en heeft ook de vrije democratische golf, die in dit jaar ontstond, ondersteund. De ČST werd de partner van de mensen in dit jaar en probeerde ook de ontevredenheid met de inval van het Sovjetleger te manifesteren. Dat vond de Sovjet-Unie niet leuk en veel mensen werden gestraft. De normalisatie begon en dat bracht ook staatsbeperkingen en controle met zich mee.

De televisie moest tijdens de normalisatie de ideologie van het communisme ondersteunen. Alles wat er in die tijd uitgezonden werd, moest door de censuur van het comité “Ústřední výbor KSČ”. Diegene die de voorschriften op een of andere manier overtreden, werd snel ontslagen en door iemand anders vervangen. Nadat de regering in 1969 door Gustav Husák werd overgenomen, werden er veel nieuwe veranderingen binnen ČST doorgevoegd.

De nieuwsprogramma's werden streng gecontroleerd en het genre van kritische publicistiek werd helemaal afgeschaft. Het waren niet alleen de publicistische programma's die werden afgeschaft, maar ook enkele amusementprogramma's. Wat ook interessant is, is het feit dat na 1968 meestal alleen herhalingen van de Russische films werden uitgezonden, omdat de acteurs weigerden om nieuwe Russische films na te synchroniseren.

¹⁶ ČST (Československá televize) betekent De Tsjechoslowaakse Televisie

ma's werden ook niet vaak uitgezonden
morele thema's en de vrijheid van het individu.

De Tsjechische televisie heeft ook zijn belangrijke rol tijdens het jaar 1989 gespeeld, vooral tijdens de dagen van de Fluwelen Revolutie. Aan het begin van de revolutie heeft de televisie in stilte de formele en officiële standpunten van de regering ondersteund. Maar toen de werknemers zagen wat er gebeurde, hebben ze ook hun eigen standpunt ingenomen en tegen het regime opgetreden. Ze hebben samen een petitie ondertekend en wilden deze petitie op Tv presenteren maar dat heeft ČST verboden. Op 24 november 1989 werd er definitief gekozen om niet met het communistische televisiebestuur te gaan samenwerken. Ze hadden net de live-uitzendingen van de demonstraties uitgezonden. Op 30 november 1989 werd de ČST onafhankelijk van de ideologische ideeën van het regime en daarna hebben er verschillende personen, die in de jaren voor de revolutie niet op de Tv konden verschijnen, opgetreden. Het televisieschema van na de revolutie bevatte natuurlijk steeds meer democratische uitzendingen waar de vrijheid van meningsuiting niet meer beperkt was.

In Nederland is er een ander fenomeen in het verleden ontstaan: de verzuiling. Wat is eigenlijk de verzuiling?

“De verzuiling is een proces waarbij mensen met een zelfde levensovertuiging zich op een bepaalde manier verbonden voldoen en dit uitten in organisaties, verenigingen, scholen enz. De verschillende groepen noemden zich zuilen. De verzuiling bestond uit een aantal zuilen. De 4 grootste zuilen waren de protestanten, rooms-katholieken, socialisten en de liberalen. Vooral in de jaren '50 was de verzuiling nog steeds sterk”.¹⁷

Bij de verzuiling hebben omroepen een grote rol gespeeld. Bij de verschillende zuilen hoorden natuurlijk verschillende radio- en televisiezenders. Tot 1956 verzorgde de ‘Nederlandse Televisie Stichting’

¹⁷ Wikipedia, de vrije encyclopedie. Verzuiling, 2009. Web. 11 december 2009 <<http://nl.wikipedia.org/wiki/Verzuiling>>

omroeping werd gericht op traditionele waarden
ijke omroepen besteedden nog een belangrijk
deel van hun zendtijd aan godsdienstige programma's omdat ze hierdoor
de katholieke en protestantse levensstijl wilden ondersteunen. In
Nederland zijn er nog wel wat sporen van de verzuiling te vinden, het
meeste op televisie. De zenders Nederland 1, 2 en 3 zijn nog steeds
verdeeld over bijvoorbeeld de TROS, AVRO¹⁸, NCRV¹⁹ en VARA²⁰. Deze
zenders bestaan nog steeds. Hun kijkers komen niet meer uit 1 bepaalde
zuil, maar ze komen uit verschillende sociale, religieuze en
interessegroepen. De omroepen hebben natuurlijk ook hun
uitzendingschema's veranderd. Er bleef niet te veel over van hun oude
identiteit. VPRO²¹ is gestopt met de vrijzinnig-christelijke programma's.
De KRO²² en de NCRV²³ bleven wel christelijk, maar spreken tot het hele
volk. De TROS en VOO (de Veronica Omroep Organisatie) zijn hier voor
de 'ontzuilde' mensen.

Alle publieke televisiezenders kregen er eind jaren '80 concurrentie
bij van een andere kant. De commerciële zenders RTL 4, SBS 6 en RTL 5
kwamen op zoals ik al eerder geschreven heb en hun komst speelde een
grote rol bij de definitieve ontzuiling. De omroepen werden gedwongen om
samen te werken.

De verzuiling van de Nederlandse samenleving had ook gevolgen voor
de inhoud van programma's over politiek. De aandacht voor politiek
bestond uit een niet-kritische benadering en als er in de jaren vijftig
politici verschenen op televisie was dit vaak bij hun eigen omroep. De
omroepen (uitgezonderd het *NTS Journaal*) waren niet wettelijk verplicht
objectief te zijn. Om de propagandistische inhoud van de programma's te
verminderen, werd in 1959 begonnen met de "Zendtijd voor Politieke
Partijen". In de weken voorafgaand aan de verkiezingen mochten partijen
zelf een korte uitzending verzorgen. Vanaf 1962 mochten partijen
wekelijks om de beurt tien minuten zendtijd vullen. Aanvankelijk werd dit

¹⁸ Algemene Vereniging Radio Omroep

¹⁹ Nederlandse Christelijke Radio Vereniging

²⁰ Vereniging Arbeiders Radio Amateurs

²¹ Vrijzinnig Protestantse Radio Omroep

²² Katholieke Radio Omroep

²³ Nederlandse Christelijke Radio Vereniging

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

journaal" uitgezonden, later tussen de
e uitzendingen waren echter geen succes.²⁴

²⁴ Bank, J.Th.M..*Televisie en de politice cultuur van de jaren '60'*. 's Gravenhage, Sdu Uitgeverij 1989: 34-46.

De grootste en muzikaalste familie van Nederland” - De indeling van de Nederlandse omroepen

Nadat ik de historische omstandigheden, die met het ontstaan van televisie verbonden zijn, behandeld heb, wil ik graag verder gaan met het beschrijven van de verdeling van de omroepen. Omdat ik de Tsjechische indeling van de publieke en commerciële zenders al een beetje in het bovengenoemde hoofdstuk heb behandeld, geef ik in dit hoofdstuk aandacht aan de indeling van de Nederlandse televisie zenders.

De Nederlandse Publieke Omroep (NPO) is de naam van het bestuursorgaan die gezamenlijk zorgt voor uitzendingen van televisie, radio, websites en omroepbladen. De hele organisatie wordt bestuurd door de Raad van Bestuur. De publieke omroep geeft jaarlijks 1,2 miljard euro uit waarvan 0,8 miljard euro afkomstig is van belastinggelden en de rest uit de reclameopbrengsten. Hiermee is de publieke omroep de enige betaalzender in Nederland die reclame uitzendt.

3.1 De Nederlandse publieke zenders

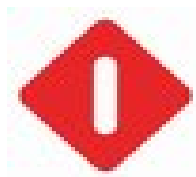
De publieke televisiezenders zijn de volgende: de nationale publieke zenders omvatten Nederland 1, Nederland 2 en 3. De regionale publieke zenders zijn bijv. Omroep Brabant, TV Drente, TV Flevoland, TV Fryslân, TV Gelderland, L1 TV, TV Noord, TV Noord Holland, TV West, RTV Oost, TV Zeeland enz.

Er bestaan natuurlijk ook een paar digitale kanalen in Nederland. Onder de naam Nederland 4 zijn er een paar televisiekanalen die alleen via internet en televisiepakketten of via Nederland 4 op internet verkrijgbaar zijn. Deze zijn onder andere de volgende kanalen: 101 TV, 3 voor 12 Central, Consumenten TV, Cultura, Dier en Natuur TV, Geschiedenis, Geloven, Holland Doc, Humor-TV, Journaal 24, Politiek 24, Opvoeden doe

na's van de NPO worden ook uitgezonden op
ezamenlijk initiatief van de NPO, de VRT en de
RNW en het is een zender voor Nederlanders en Vlamingen in het
buitenland. BVN-TV wordt uitgezonden via omroepsatellieten.)

Nu wil ik graag een beetje dieper ingaan op de meest belangrijke
televisie zenders in Nederland , zowel de publieke en regionale als de
commerciële.

3.1.1 “Samen op 1”

Nederland 1 is één van de drie televisiezenders van de Nederlandse
Publieke Omroep en is het oudste televisiekanaal van Nederland. In 2007
was het de best bekeken zender van Nederland. Op Nederland 1 worden
programma's uitgezonden voor een breed publiek, zoals shows, quizzen,
series, drama of comedy. Zoals de slogan “Samen op 1” van Nederland 1
aanduidt, zouden alle types kijkers naar deze zender kijken. Alle
belangrijke evenementen zoals Koninginnedag of Prinsjesdag maar ook de
rampen, zoals de overstromingen, worden op deze zender uitgezonden.

3.1.2 “Een wereld op 2”

Nederland 2 is in oktober 1964 opgericht en zou zich vanaf eind jaren
tachtig vooral profileren als een zender met vooral veel sport, amusement
en belangrijke evenementen. Tegenwoordig zijn deze onderdelen te vinden
op Nederland 1. Nederland 2 profileert zich tegenwoordig als de
'verdiepende' zender, voor de 'geïnteresseerde kijker' die de hele wereld
“altijd bij 2” kan vinden zoals de slogan van deze zenders aanduidt. Kunst,

3.1.3 “Zie je op 3”

Nederland 3 begon met zijn uitzendingen op 4 april 1988. Overdag wordt van 06:50 tot 19:00 uur op Nederland 3 de kinderprogrammering van de NPO uitgezonden onder de namen Z@ppelin en Z@PP. Hiertoe worden ook de Schooltv - programma's voor peuters, kleuters en schoolkinderen in het basisonderwijs gerekend. Om 19:00 uur start Nederland 3 met haar uitzendingen voor volwassenen. Op dit net vinden we onder andere de dagelijkse programma's zoals het programma *De Wereld draait door*, de talkshows, films, cabaret, series. Nederland 3 specialiseert zich in het uitzenden van sportprogramma's zoals *Champions League* en *UEFA Cup*. Dus als je zin in deze uitzendingen hebt, “see u on 3”!

3.2 De Nederlandse commerciële zenders

3.2.1 RTL 4, 5, 7, en 8

De commerciële zenders, die niet uit het belastinggeld betaald worden, zijn meer gericht op entertainment zoals ook de spots voor deze zenders laten zien. Het duurde lang voordat de eerste commerciële zender in Nederland toegang kreeg tot de kabel. Het was in 1989. Toen werd zender TV10 opgericht. Deze zender werd gevolgd door de Luxemburgse zender RTL-Véronique. Deze zender werd later RTL4 en behoort samen met RTL5, 7 en 8 tot RTL Nederland. RTL4 begon als jongerenzender, maar dat is veranderd. Op dit moment worden er vooral soaps en reality shows uitgezonden. Omdat deze zender in Luxemburg is gevestigd, valt het buiten de Nederlandse regelgeving en wordt niet zo streng gecontroleerd door het Commissariaat voor de Media.

RTL5 richtte zich in het verleden vooral op de zakelijke programma's en sport. Dat is in 2005 een beetje veranderd, omdat de RTL5 programma's werden verhuisden naar RTL7 en het publiek van RTL5 breder werd. Vanaf dit moment wordt RTL5 samen met SBS6 en Nederland 1 de meest bekeken televisiezender. Op RTL5 worden vooral de reality shows en series uitgezonden.

RTL7 heeft zich gespecialiseerd in sportprogramma's en programma's vooral voor mannen en de programma's uit de business sfeer. Omgekeerd heeft de zender RTL8 een heel vrouwelijk profiel maar er werden ook experimentele programma's uitgezonden. RTL 8 zendt thans vooral herhalingen uit van eerder uitgezonden programma's van RTL 4, 5 en in mindere mate 7. Sinds zaterdag 22 september 2007 zendt RTL 8 veel teleshoppingprogramma's uit onder de naam Teleshop 8.

3.2.2 SBS

Een andere zender, SBS6, maakt samen met zenders zoals Veronica en NET5 deel uit van ProSiebenSat.1.Media. SBS6 startte in 1995 en is in bijna 6,6 miljoen huishoudens verkrijgbaar. SBS6 is een zender met het profiel voor het hele gezin. Er worden de amusementprogramma's, series en speelfilms uitgezonden. Maar het meest bekeken programma is het nieuws programma *Hart van Nederland*. Wat ook interessant is, is het feit dat deze zender in 2008 ook met religieprogramma's is begonnen.

3.2.3 Veronica

een andere commerciële zender. Het
tweeën verdeeld, omdat tot 6 uur 's avonds

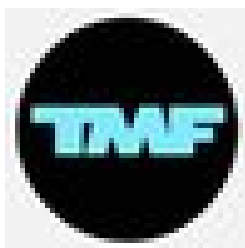
Veronica programma's voor kinderen (Jetix) uitzendt en daarna worden
er programma's voor volwassenen uitgezonden. Verschillende films
maken een groot onderdeel uit van de zendingtijd.

3.2.4 NET5

NET5 zou als de commerciële versie van de publieke omroep met zijn
uitzendingen beginnen, maar dat is niet gelukt en NET5 werd al snel een
succesvolle vrouwenzender. De doelgroep is vooral jonge, hoger
opgeleiden vrouwen tussen 20 en 34 jaar oud. Deze zender zendt vooral
series, speelfilms, talkshows, reality's en comedy's uit. Er worden ook
veel buitenlandse (vooral Amerikaanse) series uitgezonden. Veel series
werden in het veleden gekocht door RTL zoals bijvoorbeeld *Expeditie
Robinson* of *Gossip Girl* en daarom verloor NET5 een aantal van zijn
kijkers.

3.2.5 “Maak het nu op TMF”

TMF (The Music Factory) Nederland is een muziektv-zender die
vanuit Amsterdam verschillende videoclips, concerten en
muziekprogramma's uit zendt. Deze zender startte in 1995 en werd snel
een succesvolle concurrent van het Engelstalige MTV. Het succes van TMF
in Nederland leidde ertoe dat ook in België, het Verenigd Koninkrijk en
Australië een TMF-zender werd gestart. Sinds 1996 organiseert TMF ook

en een paar programma's (zoals *Hot or Not*)
zenders zelf kunnen beslissen welke clips ze willen
zien enz. Er werden natuurlijk ook een heleboel Nederlandstalige clips
uitgezonden wat deze zender waarschijnlijk heel populair in Nederland
maakt.

3.2.6 “MTV Lives In Your Music”

MTV (Music Television) is een televisienetwerk dat in 1981 begon met
een revolutionair nieuw concept: het non-stop uitzenden van videoclips.
Inmiddels beheert MTV vele muziekstations, waaronder MTV Europe,
MTV Germany en natuurlijk ook MTV Nederland. Ook de
muzieknetwerken TMF, VH1 en Viva zijn eigendom van het moederbedrijf
van MTV. Naast muziek worden er veel andere programma's uitgezonden,
zoals bijvoorbeeld reality shows *The Hills*, *Laguna Beach*, *Pimp my Ride*,
Made, *Super Sweet 16*, *Jackass* enz. MTV maakt ook veel grappige
filmpjes en reclames waarmee het behoort tot de wereld van de jongeren.
Wat ook interessant is, is dat MTV aan het begin van het bestaan
verklaarde alle videoclips van artiesten met een donkere huidskleur te
boycotten. Dat veranderde met de videoclip van Michael Jackson *Billie
Jean* in 1983. MTV Networks heeft ook een andere televisiezender
gekocht, namelijk *The Box*, een Nederlandse televisiezender die met name
videoclips uitzond en eerst gericht was op jonge vrouwen met
multiculturele elementen.

Ook Eurosport wordt in Nederland ontvangen en is in Europa de
grootste en bekendste commerciële zender die zich op sport richt.
Eurosport kent een Franse basis. Het is een zogenaamde pan-Europese
zender. Momenteel is Eurosport beschikbaar in 59 landen en in 20 talen.

Er zijn ook een paar televisiezenders die werden opgeheven. Dat zijn
bijv. *Kindernet*, *Sport 7* en *Euro 7*. Zoals de naam al zegt, was *Kindernet*
bedoeld voor kinderen en het was de oudste commerciële zender van
Nederland. *Sport 7* was een Nederlandse commerciële televisiezender van
de KNVB²⁵ voor het uitzenden van voetbal. *Euro7* was een Nederlandse
televisiezender die van woensdag 19 oktober 1994 tot 28 maart 1997

²⁵ Koninklijke Nederlandse Voetbalbond

3.3 Regionale zenders in Nederland

In vergelijking met de hoeveelheid en de belangrijkheid van de regionale televisie in Tsjechië is de situatie van de Nederlandse regionale televisiezenders heel verschillend. De regionale zenders in Nederland zijn van groter belang dan die in Tsjechië. Bovendien kijken de Nederlanders vaker naar de regionale Tv dan de Tsjechen. Hier wil ik graag een kort overzicht van de regionale Nederlandse televisiezenders geven.

3.3.1 Omroem Fryslân, RTV Noord en anderen

Een regionale televisie zender richt zijn aandacht op de actualiteit in een bepaalde regio of gebied. De beschikbaarheid van deze zender is sterk afhankelijk van aanbieder en woonlocatie. Deze zenders trekken meestal de aandacht van mensen die in een bepaalde regio wonen. Meestal zijn het regionale publieke zenders, dus betaald door de overheid. In Nederland bestond de meerderheid van de regionale televisiezenders in de jaren negentig maar al eerder waren er verschillende regionale radiozenders. De regionale omroepen in Nederland zijn verenigd in de Stichting Regionale Omroep Overleg en Samenwerking. Waarschijnlijk de grootste regionale televisieomroep is het Friese Omroep Fryslân. Het is één van de oudste regionale omroepen in het land en er wordt natuurlijk in het Fries gesproken. Maar dat is niet altijd het geval. Ook Nederlands, Stellingwerfs, Stadsfries, Bildts en andere nauw verwante variëteiten zijn regelmatig te horen. Omroep Fryslân begon al in het jaar 1946 via de Regionale Omroep Noord, maar in 1988 werd Omroep Fryslân zelfstandig. In 1994 begon deze omroep met televisie-uitzendingen. Deze duurden eerst anderhalf uur maar, op dit moment kan Omroep Fryslân 36 uur per week op de Nederlandse publieke netten zijn programma's uitzenden. Ze zenden meestal schoolprogramma's uit en hebben ook de eerste regionale dramaserie (Baas Boppe Baas) gemaakt. De televisiezender zendt uit via kabel in de provincie en heeft zijn eigen zendtijd op Nederland 2. Dit feit leidt tot de ondersteuning van het verspreiden van het Fries in Nederland.

n heb gestudeerd, ben ik in contact gekomen onder uit het Noorden. De regionale zender die in deze regio gevestigd is, is RTV Noord (de slogan van RTV Noord is “Waar je Groningen ziet en hoort”) en ontstond door de splitsing van RONO in drie omroepen: Radio Oost, Radio Fryslân en Radio Noord die de provincie Drenthe en Groningen omvat, maar later werd gesplitst in Radio Noord en Radio Drenthe. Radio Noord werd RTV Noord in 1995. In dit jaar is deze regionale omroep met het uitzenden van televisieprogramma's begonnen. De studio's bevonden zich in het verleden (tot 2005) in het Prinsenhof naast de Martinitoren in het centrum van Groningen maar op dit moment zijn de studio's gevestigd dichtbij Euroborg (het nieuwe en moderne voetbalstadion) in het zuiden van de stad. Ik ga dieper in op RTV Noord in en ander hoofdstuk. Eerst volgen hier een paar alinea's over de overige Nederlandse regionale zenders.

RTV Noord Holland is de meest bekeken en beluisterde regionale omroep in Nederland. Deze omroep scoorde het hoogste percentage in de geschiedenis van de regionale omroep ooit. RTV N-H is de regionale radio- en televisieomroep voor de provincie Noord-Holland en is gevestigd te Amsterdam met een studio in Alkmaar. Deze omroep maakt meestal verslagen over de culturele evenementen en maakt ook informatieve programma's die informatie over de gebeurtenissen in de provincie geven. Als televisiezender begon het in 2000 uit te zenden. In de regio van Rotterdam is RTV Rijnmond actief met zijn uitzendingen. TV Rijnmond is vanaf 2000 een publieke zender, maar kan een groot deel van zijn zendtijd aan reclame besteden waarvan deze zender financiële middelen krijgt.

Een andere belangrijke regionale omroep is de omroep van Noord-Brabant. Deze omroep begon in 1976 en sinds september 1997 verzorgt Omroep Brabant ook televisie- uitzendingen. De zender maakt dagelijkse nieuwsuitzendingen en achtergrondprogramma's vanuit haar studio in Son, vlakbij Eindhoven. De programma's beginnen elke dag om 18.30u en behalve nieuws en het weer uit de provincie maakt Omroep Brabant ook een paar eigen programma's die gericht zijn op het leven en

ncie, onder andere Uit in Brabant of Bureau

Als laatste regionale omroepzender wil ik hier graag de regionale zender uit Limburg melden. De Limburgse regionale omroep begon in 1945 als de Regionale Omroep Zuid en in 1988 werd het Omroep Limburg. Omroep Limburg volgde in 1997 met publieke regionale televisie. Omroep Limburg moest samen met een andere regionale zender TV8 Limburg door schaarste op het regionale kabelnet hun frequentie delen. Van 7.15 uur 's morgens tot 19.15 uur was het kanaal in gebruik door Omroep Limburg en van 19.15 uur tot 7.15 uur de volgende ochtend zond TV8 Limburg erop uit. In juni 1999 gingen de omroepen samenwerken in de nieuwe privaat/publieke onderneming L1 Radio en Televisie. Overigens is L1 niet de enige regionale omroep in Limburg. Er is ook TV Limburg en Star FM. L1 zendt uit via de satelliet vanuit Maastricht. Er bestaan natuurlijk ook regionale zenders in de rest van de provincies die ik hier echter niet ga melden, omdat het principe en schema van de regionale omroepen in Nederland in elk gebied min of meer dezelfde is.

Waarom zijn de regionale omroepen tamelijk populair in Nederland? Het antwoord is waarschijnlijk simpeler dan men zou denken. Kleinschaliger media zoals de regionale Tv zenders genieten populariteit omdat ze in de globale wereld ruimte aan diversiteit geven. Het kan als een cliché klinken, maar het is zeker waar. De grote media stappen steeds vaker ver weg van de realiteit, omdat ze veel ruimte aan uitzendingen, die met valse emoties spelen, geven. Bovendien willen mensen steeds meer het zogenoemde “gemeenschappelijke” gevoel hebben. Dat betekent dat ze sociaal betrokken willen zijn bij een groep waartoe ze zich betrokken voelen. De betrokkenheid tussen een burger/kijker en zijn omgeving krijgt natuurlijk meer ruimte op de lokale zenders en de kleinschaligheid staat tegenover de anonimiteit van de grote publieke en commerciële zenders en ook dicht bij het multiculturalisme. Dat betekent dat verschillende groepen mensen, in dit geval regionale burgers, ook hun plaats op Tv krijgen. Bij de regionale omroepen is er ook meer betrokkenheid van de burger bij de provinciale, regionale en lokale besturen en ontwikkelingen te zien. De uniformiteit van de dominante beroemde zenders, zoals CNN,

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

De zenders onderdrukt wat de diversiteit
van andere de redenen die voor de steun van de
regionale zenders spreken.

Tot zover het hoofdstuk over de Nederlandse televisiezenders,
namelijk de publieke, regionale en de commerciële, die jaarlijks niet meer
dan 15 procent aan reclame kunnen besteden. Hierna volgt het korte
hoofdstuk over de Tsjechische televisiezenders dat een vervolg is op de al
bovengenoemde feiten uit het hoofdstuk over de geschiedenis van de
televisie in Tsjechië.

4 De Tsjechische televisiezenders

Zoals ik al eerder in deze scriptie geschreven heb, kunnen wij ook in Tsjechië de televisieomroepen in drie basisgroepen indelen, dat betekent dat er publieke, commerciële en regionale Tv zenders op de markt actief zijn.

4.1 De publieke zenders in Tsjechië

4.1.1 “Welkom op 1”

De publieke zenders zijn ČT1, ČT2, ČT24 en ČT4 Sport. ČT1 is de eerste zender van de Tsjechische televisie (ČT) die in 1993 ontstond nadat de zender ČST stopte te bestaan. Wij kunnen zeggen dat ČT1 een mainstream omroep is en de voorkeur geeft aan de uitzendingen voor de hele familie, voor alle sociale groepen en voor groepen van alle leeftijden. Waardevol, serieus, actueel, informatief, modern maar helaas niet jong. Deze woorden verwijzen naar ČT1. Het serieuze nieuws, een klein aantal reclames maar helaas ook een klein aantal films. Publicistiek en kinderuitzendingen wel, maar helaas weinig reisverhalen en raadgevende uitzendingen. Dat zijn de kenmerken van ČT1. Toch blijft ČT1 één van de meest populaire zenders in Tsjechië.

ČT2 daarentegen, is geen mainstream zender maar een alternatieve omroep voor de geïnteresseerde kijker. Er worden vooral programma's voor minderheden, cultuurprogramma's, onderwijsprogramma's, politieke programma's, documentaires en films voor de "veeleisende" televisiekijkers uitgezonden. Veel films worden in de originele taal uitgezonden met de ondertitels wat in Tsjechië heel ongewoon is. Er worden ook veel sportprogramma's, documentaires en educatieve uitzendingen uitgezonden.

4.1.3 "Infovoorsprong"

ČT24 is een nieuwsprogramma waarop 24 uur per dag actualiteiten en nieuws te zien zijn en het motto "Infovoorsprong" past zeker bij deze zender. Het nieuws wordt er elke 30 minuten uitgezonden en bovendien kan men het nieuws op het scherm lezen dankzij de zogenaamde ticker, een streepje dat onderaan het scherm geplaatst is. Enkele programma's, zoals het avondnieuws, worden gelijktijdig ook op ČT1 uitgezonden. Deze omroep begon in 2005 via Astra 1 uit te zenden.

4.1.4 "Beleef de sport"

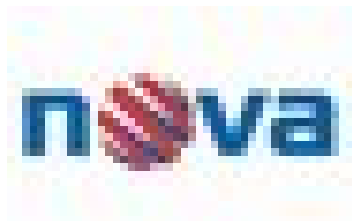
ook ČT4 Sport met de uitzendingen. Deze alleen op sportprogramma's en heeft ook een mannelijke stijl. Er wordt 24 uur per dag uitgezonden en deze zender leeft zeker alleen door sport.

4.2 De commerciële zenders in Tsjechië

4.2.1 “Elke dag is prima”

Prima TV is een commerciële televisiezender die in 1993 begon uit te zenden. De zetel van deze omroep is in Praag en aan het begin van haar carrière werd afgesproken dat deze televisiezender een bepaald deel van de uitzendingen aan regionale programma's gaat besteden. Maar dat is snel veranderd. Er worden meestal films, publicistiek, series, documentaires en nieuws uitgezonden. De familieseries zijn gebonden met het thuisgevoel en juist het thuisgevoel domineert veel slogans van Prima TV. Prima TV is de zender voor gewone mensen en is ook nummer één op het gebied van het amuseren. Het zendschema is niet gecompliceerd en soms ook een beetje kitsch. Prima TV heeft grote concurrentie in de vorm van televisie Nova. Beide zenders strijden voor hun kijkers, maar Nova TV wint meestal. Als er een première van een film op televisie verschijnt, verschijnt het altijd als eerste op televisie Nova en daarna pas op Prima TV. Wat de soaps betreft, is Prima TV zeker populairder dan Nova. Wat het nieuws betreft wint altijd Nova de strijd tussen beide zenders wat de aandacht van de kijkers betreft.

4.2.2 TV Nova

TV Nova werd de eerste commerciële omroep in Tsjechië en ook de meest bekeken. Het is echt een commerciële zender die gericht is op de mainstream kijkers. Er worden veel soaps, Amerikaanse series, maar ook reality shows en publicistiek uitgezonden. Beide commerciële zenders, zowel Nova als Prima TV, brengen veel wereldwijd bekend reality shows

markt. En dankzij het feit dat deze nieuwe typen r zijn, genieten ze beide nog steeds hoge populariteit onder de gemiddelde kijkers.

Films domineren in het zendschema aan ene kant, de productie van series daalt aan de andere kant. Dynamiek, kleurigheid, sensatiebehoefte – drie woorden die Nova TV het best beschrijven. Het avondnieuws op Nova Tv krijgt vaak de hoogste kijkcijfers, hoewel de kwaliteit lager ligt. Hopelijk zegt het niet te veel over de Tsjechische kijker.

4.3 De regionale zenders en andere in Tsjechië

Z1 is een nieuwe commerciële zender die in juli 2008 begon uit te zenden. Het is een andere nieuwsomroep die 24 uur per dag nieuws en publicistiek uit zendt.

Wat de films betreft, bestaan er in Tsjechië omroepen zoals HBO, Nova Cinema, CS Film en andere die via de kabel of satelliet kunnen worden ontvangen.

De eerste Tsjechische muziekomroep ontstond in 2002 en heet Óčko. Deze omroep is een kopie van de Nederlandse TMF, omdat er verschillende clips en muziekprogramma's worden uitgezonden. Er wordt verwacht dat vanaf volgend jaar ook Tsjechië haar eigen tak van de muziekomroep MTV zal hebben.

Er bestaan natuurlijk ook regionale televisiezenders in Tsjechië die echter geen grote populariteit onder de kijkers genieten. RTA is één van hen en zendt uit in de grotere steden Brno, Ostrava, Zlín, České Budějovice en Hradec Králové. Dat betekent dus in 5 regio's van het land. Het regionale nieuws van RTA krijgt ook zendtijd op Tv Prima en duurt 20 minuten. Verder zijn deze omroepen op het internet verkrijgbaar. Vaak heeft een bepaalde regio of stad een eigen regionale televisie die door middel van kabel of satelliet kan worden ontvangen, maar meestal worden altijd dezelfde programma's uitgezonden – het nieuws en evenementen uit een bepaalde regio. In mijn stad bijvoorbeeld, Brno, kunnen mensen via UPC de regionale omroep Tvb1 ontvangen die in het heel Zuid-Moravie actief is. Deze televisie zendt het regionale nieuws, gesprekken met mensen die uit de regio komen, publicistiek, documentaires en sport uit.

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

ie bestaat waarschijnlijk in elk gebied of regio,
oeilijk om iets over zo'n medium te horen en
vaak is het zendschema helaas heel beperkt.

5.1 De analyse van de meest populaire en bekeken Nederlandse en Tsjechische uitzendingen

5.1 Het nieuws

Na een korte inleiding die de televisiegeschiedenis in de wereld, in Nederland, Tsjechië, de historische fenomenen van ver/ontzuiling en het communisme en de verdeling van de Tsjechische en Nederlandse omroepen bevat, wil ik ten eerste graag het genre van het nieuws analyseren.

Indien men over de journalistiek gaat nadenken, is het eerste waar men aan denkt het genre van het nieuws. Wat is eigenlijk het nieuws? Waar halen we het nieuws vandaan? Hoe wordt eigenlijk iets nieuws en hoe lang blijft het nieuws?

Laat me beginnen met de definitie van het bericht dat het meest belangrijke element van het nieuws is. Een bericht is volgens vele journalistieke publicaties een fundamenteel genre van de berichtdienst. Een bericht moet actuele, zakelijke, juiste, complete, betrouwbare, stipte en neutrale informatie over een gebeurtenis, die een nieuw feit is, presenteren. Een bericht moet ook het antwoord geven op de vragen: wie, wat, wanneer, waar en waarom²⁶. Dat zijn de basiskenmerken van een bericht.

Er is natuurlijk heel wat veranderd wat deze fundamentele functie van een bericht betreft. Onder andere ook dankzij nieuwsberichtgeving op de TV. De nieuwsberichtgeving op de televisie is de afgelopen jaren sensationeler geworden. Daarmee natuurlijk ook de berichten. De andere toon in het nieuws is aangewakkerd door de komst van nieuwe commerciële nieuwsaanbieders. Deze ontwikkelden sensationelere nieuwsformaten en de redacties van bestaande nieuwsprogramma's speelden op hun beurt in op veranderingen op de markt. Het aantal nieuwsitems over een sensationeel onderwerp is in alle nieuwsprogramma's toegenomen, evenals het aantal dramatische

²⁶ <http://www.mijnwoordenboek.nl/vertaal/NL/NL/bericht> (6 december 2009)

nieuws vaker toegesneden op personen, zijn er
d en komen er meer close-ups voor. Voordat de
commerciële zenders hun intrede deden in Nederland, bestond het
omroepbestel uit drie op de Nederlandse markt gerichte zenders. Met de
komst van *RTL Nieuws* in 1989 verloor het *NOS Journaal* zijn
monopoliepositie. Snel daarna is het aantal commerciële zenders meer dan
verdubbeld, terwijl het aantal nieuwsprogramma's verveelvoudigde.
Er kwamen niet alleen meer nieuwsprogramma's, er kwamen ook
programma's met een afwijkende vorm. Richtten de traditionele
programma's zich vooral op het landelijke en het internationale nieuws,
nieuwe nieuwsprogramma's als *Hart van Nederland* en *Editie NL* brengen
uitsluitend lokaal en regionaal nieuws uit eigen land.²⁷ De toename van de
sensatie is te verklaren door de toegenomen concurrentie. Commerciële
nieuwsaanbieders brengen zeker nieuws dat op een aantal punten
sensationeler is dan het aanbod van het publieke *NOS Journaal*.

Met de sensationele aanpak van het nieuws hangt ook het
persoonlijke karakter van de berichten samen. Experts zeggen dat als de
redacties van de televisiejournals willen dat hun onderwerpen langer bij
de kijkers blijven hangen, moeten ze ervoor zorgen dat hun
nieuwsberichten zoveel mogelijk persoonlijke aanknopingspunten voor de
kijker bevatten. Daarbij wordt gedacht aan meer interviews met de
mensen op straat. Het televisiejournaal moet mensen zo goed mogelijk
informereren over belangwekkende zaken en de journalisten moeten er beter
voor zorgen dat de kijkers zich aangesproken voelen.²⁸

Het nieuws moet ook neutraal blijven. Volgens velen is dat niet
helemaal juist. De VU-politicoloog André Krouwel²⁹ onderzocht de
politieke kleuring van de Nederlandse televisiejournalistiek. De
belangrijkste resultaten van zijn onderzoek zijn de volgende. Volgens hem
volgen de journaals de macht. Hij zegt ook dat media kunnen niet worden

²⁷ http://www.ru.nl/onderzoek/instituten/overzicht/social_cultural/persberichten/nederlands/ (16 november 2008)

²⁸ <http://www.express.be/business/nl/technology/televisienieuws-moet-persoonlijker-woorden/96475.htm> (16 november 2008)

²⁹ André Krouhl is een Nederlandse politoloog en docent aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.

ijdigheid en de linkse oppositie komt te weinig

“Als er politici aan het woord komen in het *NOS Journaal* of *RTL Nieuws* zijn dat in tweederde van de gevallen bewindslieden of Kamerleden van regeringspartijen. Slechts bij grote uitzondering is het woordgebruik links of progressief te noemen, net iets vaker dan rechts of conservatief.”³¹

Of zijn standpunt waar is, probeer ik onder andere ook in de analyse van de Nederlandse journaals aandacht te geven. De zendtijd van het nieuws, vooral die van het hoofdnieuws, speelt ook een belangrijke rol bij de populariteit van de journaals in beide landen. Hoe vaak per dag er een journaal op het scherm komt en hoeveel mensen ernaar kijken is van belang. Dit en meer probeer ik in de nieuwsuitzendingen in beide landen verder te onderzoeken. Natuurlijk wil ik ook al de bovengenoemde karakteristieke elementen van het nieuws in de volgende alinea's vermelden. Laten we beginnen met het nieuws en journaals op de Nederlandse televisiezenders.

Het meest bekeken journaal op de Nederlandse televisiezenders is het *NOS Journaal* dat om 8 uur 's avonds op Nederland 1 wordt uitgezonden. Het wordt elke dag door ongeveer 1,5 miljoen kijkers bekeken³². De zendtijd is ongeveer 25 minuten en bevat ook het weerbericht gevolgd door het sportnieuws.

Dit journaal is echter niet de eerste die door NOS op Nederland 1 wordt uitgezonden. 's Ochtends zendt de NOS ook korte journaals om 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 en 9.00 uur uit op Nederland 1, tijdens de uitzending van *Goedemorgen Nederland*³³. Deze journalen worden ook op Nederland 2 uitgezonden. De journaals van 7.00, 8.00 en 9.00 uur worden

³⁰Vasterman, Peter. Het televisienieuws en de macht. Onderzoek naar politieke kleur nader bekeken, 2 oktober 2008. Web. 16 november 2009. <<http://home.planet.nl/~vaste142/2008/10/het-televisienieuws-en-de-macht.html>>

³¹Vasterman, Peter. Het televisienieuws en de macht. Onderzoek naar politieke kleur nader bekeken, 2 oktober 2008. Web. 16 november 2009. <<http://home.planet.nl/~vaste142/2008/10/het-televisienieuws-en-de-macht.html>>

³²<http://www.medianed.com/2008/10/20/kijkcijfers-record-voor-nos-journaal-met-31-mln> (2 december 2009)

³³ Het is een programma dat 's ochtends tussen 7 en 9u op Nederland 1 uitgezonden wordt. Het bestaat uit het nieuws, reportages, filenieuws, weerbericht, interviews. Elk half uur wordt er het NOS Journaal uitgezonden zoals het vaste deel van Goedemorgen Nederland.

gebarentolk. Op Nederland 1 wordt vanaf 9:00 kort journaal uitgezonden. Om 12 uur volgt een andere uitzending van het Journaal die ongeveer 10 minuten duurt en dus wat langer is. Iedere avond zijn er door NOS een paar wat langere nieuwsuitzendingen gemaakt. Deze uitzendingen zijn om 18.00 uur (Nederland 1) en om 20.00 uur (Nederland 1), verder nog om 22.00 uur (Nederland 2) en rond 23:55 uur (Nederland 1). Deze journaals worden door dezelfde presentator gepresenteerd. Behalve het 20.00uur-journaal dat door een ander presentator gepresenteerd wordt. Het journaal van 18:00 uur is een onderdeel van Eén Vandaag³⁴ op Nederland 1. Het duurt 20 minuten en is het eerste wat langere journaal van de dag. De presentator die het journaal om 18 uur presenteert, presenteert meestal ook het journaal om 22 uur en het laatste, het zogenoemde nachtjournaal. Sinds september 2007 is er op Nederland 3 wel een heel korte editie van het *NOS Journaal op 3*. Dit korte journaal geeft een nieuwsoverzicht in 60 seconden en wordt uitgezonden rond 19.20 uur. *NOS Journaal op 3* bestaat vanaf 2007 en wordt ook rond 23uur uitgezonden op Nederland 3 en duurt ongeveer 6 minuten. Het *NOS Journaal op 3* is alleen van maandag tot en met vrijdag te zien. Het laatste NOS Journaal van de dag wordt doordeweeks rond 23.55 uur na *Pauw en Witteman* op Nederland 1 uitgezonden. Op zaterdag is het laatste *NOS Journaal* om 23.00 en er is geen laat journaal op zondag, er wordt alleen het journaal van 10 uur 's nachts uitgezonden. Het "*Late Journaal*" duurt meestal een minuut of 10 en wordt gepresenteerd door de presentator van het 18.00 en 22.00 uur Journaal. In het weekend zijn er veel minder journaals te zien dan doordeweeks. Op zaterdag wordt het eerste journaal pas om 13:00 uur uitgezonden.

Wat ook interessant is, is het *Jeugdjournaal* van de NOS. Dit programma richt zijn aandacht op kinderen tussen 9 en 13 jaar. Het doel van dit journaal is het "aanbieden van kennis en handvatten aan kinderen zodat zij meer begrip en inzicht krijgen in hun eigen problematiek en de

³⁴ Eén Vandaag is een actualiteitenrubriek die elk avond op Nederland 1 uitgezonden wordt.

nd spelen."³⁵ Het *Jeugdjournaal* wordt op
n niet alleen kinderen kunnen het waarderen

maar natuurlijk ook studenten of mensen die het Nederlands willen leren.

Omdat het *NOS Journaal* om 20 uur op Nederland 1 het meest bekeken is, wil ik hier de opbouw van deze uitzending onderzoeken en later met het Tsjechische “hoofdjournaal” op ČT1, dat om 19 uur begint, vergelijken.

Na een paar jaren dat ik naar het *NOS Journaal* op het internet kijk heb ik gemerkt, dat er vaker met een buitenlands bericht wordt begonnen en niet met een binnenlands bericht zoals het vaak het geval op de Tsjechische, vaker ook commerciële, zenders is. Maar natuurlijk is dat niet altijd zo. Het Tsjechische nieuws begint ook steeds vaker met het belangrijkste bericht, dat betekent ook met het buitenlandse bericht. Maar het was niet altijd zo in het verleden. Het is een nieuw verschijnsel in de Tsjechische journaals.

De structuur van het nieuws op de publieke zenders (Nederland 1 en ČT1) in beide landen verschilt een beetje van elkaar. Het Nederlandse hoofdnieuws begint vaak met een buitenlands bericht, daarna volgen andere berichten binnen en buiten Nederland. Er is geen langer blok dat wordt besteed aan ten eerste het binnenlandse nieuws dat gevolgd wordt door het buitenlandse nieuws. De volgorde van het Nederlandse nieuws is: van het meest belangrijke bericht tot het minst belangrijke bericht. De structuur van het Tsjechische avondnieuws is een beetje anders. Er wordt meestal met het belangrijkste nieuws begonnen of het nou een Tsjechisch of een buitenlands bericht is. Daarna volgt een blok van de meest belangrijke binnenlandse berichten die door het buitenlandse nieuws gevolgd worden. Aan het einde komen nog een paar binnenlandse of soms ook buitenlandse berichten die niet van zo'n groot belang zijn. Een andere opmerking bij het Tsjechische avondnieuws is dat een deel ervan aan het regionale nieuws en cultuurnieuws wordt besteed. Deze onderdelen zijn niet in het Nederlandse nieuws te vinden. Daarom is het Tsjechische avondnieuws ook langer dan het Nederlandse. Het duurt ca 1 uur inclusief

³⁵<http://hebikietsgemist.nl/programma/667/nederland-3/nos-jeugdjournaal.html>(23
2009)

euws en het weerbericht. Een ander verschil is
landse nieuws heeft geen sportnieuws als
onderdeel zoals het Tsjechische avondnieuws. Het sportnieuws op
Nederland 1 volgt als een zelfstandige uitzending na het nieuws en
weerbericht. Het weerbericht wordt wel in beide uitzendingen inbegrepen.
Wat ook verrassend is, is dat het weerbericht in het Nederlandse nieuws
korter is dan het weerbericht op de Tsjechische zenders. In het
Nederlandse weerbericht wordt er vaak geen informatie over het weer
(temperatuur) in Europa en andere delen van de wereld gegeven. Wat er
wel in het Tsjechische nieuwsprogramma is inbegrepen, is de reclame.
Gelukkig gaan deze reclames niet over de wasmiddelen en dergelijke
dingen, maar over de andere uitzendingen van ČT, zoals over politieke
discussies en documentaires die zullen worden uitgezonden.

Er zijn ook vaak meer live-bijdragen van journalisten in de uitzending
van het journaal op ČT dan op Nederland 1. Het is niet altijd zo, maar
meestal wel.

De zendtijd van de hoofdjournaals is ook anders. In Tsjechië begint
het avondjournaal op de publieke omroep om 19 uur, maar in Nederland
één uur later. Dit feit kan misschien verbonden zijn met een andere
cultuur, er wordt bijvoorbeeld later naar het werk in Nederland gegaan
enz.

Na een paar regels over het hoofdnieuws op de publieke zenders in
beide landen en na het karakteriseren van de verschillen ertussen, wil ik
nu aandacht aan het avondnieuws op de commerciële zenders besteden.

De avondjournaals die door de commerciële zenders worden gemaakt
in beide landen verschillen op een bepaalde manier van het nieuws op de
publieke zenders. Maar de verschillen zijn niet meer zo markant. Hier wil
ik de kenmerken van het “hoofdnieuws”, dat op de commerciële zenders
RTL4 en Nova TV wordt uitgezonden, bespreken evenals de verschillen
tussen deze uitzendingen. De nieuwsuitzendingen zijn in vergelijking met
het nieuws op de publieke zenders interactiever, alles gebeurt in beweging
en er worden meer effecten gebruikt. Elk bericht is korter en er worden
vaak berichten die minder belang zijn gepresenteerd. In het nieuws op het
Tsjechische Nova TV is het eerste bericht vaak een binnenlands bericht of

er belangrijke, vaak ook belachelijke, thema. Dat
Nederlandse commerciële zender RTL4. Er wordt
meestal met het meest belangrijke nieuws van de dag begonnen. Beide
commerciële zenders starten met het nieuws om 19.30 uur. Er zijn twee
presentatoren aanwezig, wat niet het geval is bij de publieke zender
Nederland 1, maar wel het geval bij de publieke zender ČT1. Wat de
commerciële zenders betreft, is er vaak sprake van sensatie of de
sensationele inhoud van het nieuws. Dat is natuurlijk het geval bij beide
commerciële zenders - RTL4 en Nova TV. Sensatie is een vorm- en
inhoudsaanpak die de aandacht van de kijker probeert vast te houden door
het geven van accenten, het kleuren van het nieuws of het uitvergroten of
inzoomen op bepaalde aspecten van de boodschap. Dat is precies het geval
bij beide bovengenoemde commerciële zenders. Het aantal items over een
sensationeel onderwerp in alle nieuwsprogramma's (niet alleen in de
commerciële) neemt toe, evenals het aantal dramatische geluiden.
Bovendien wordt het nieuws vaker toegesneden op personen, zijn er vaker
burgers aan het woord en komen er meer close-ups voor. Het nieuws is
ook emotioneler geworden. Dat is meestal het geval bij de commerciële
zenders, maar de publieke zenders blijven niet veel achter. De
emotionelere aanpak trekt meestal de aandacht van de kijkers. Daarmee
hangt ook de interactiviteit van de commerciële zenders samen. Er zijn
altijd twee presentatoren op het commerciële nieuws aanwezig en ze staan
in een interactieve relatie, zowel met elkaar als met de kijkers. De
presentatoren geven het woord aan hun collega niet alleen tijdens de
uitzending, maar ook vaak tijdens een bericht. De reden hiervoor is het
vasthouden van de aandacht van de kijkers. De kleding van de
presentatoren probeert ook wat progressiever te zijn. De kleding van de
commerciële presentatoren bestaat dus vaak uit bonte en roerige kleuren.
De publieke presentatoren geven nog steeds de voorkeur aan meer
serieuze en elegante kleuren.

Een opmerking over het schema van het nieuws op het commerciële
zenders mag niet vergeten worden. De Tsjechische commerciële zenders
vermelden vaak de auto-ongelukken in het nieuws. Bijna elke auto-
ongeluk wordt in het nieuws gemeld. Met de auto-ongelukken bedoel ik

waarbij niemand raakte gewond of niemand is. Dit is helemaal niet het geval van de Nederlandse commerciële zenders. De Nederlandse commerciële zenders gaan de auto-ongelukken vermelden als er iemand zwaargewond raakte of stierf. Wat is de reden voor het vermelden van bijna elk auto-ongeluk in het Tsjechische nieuws, blijft een mysterie.

Hoewel de commerciële zenders steeds sensationeler proberen te zijn, blijven mensen naar het nieuws van de publieke zenders kijken. Wat daartoe bijdraagt, is misschien de langere traditie van de publieke zenders en ook de serieuzere aanpak van het nieuws.

Zoals ik al eerder in dit hoofdstuk heb geschreven, wordt er een deel van het avondnieuws op ČT1 aan het regionale nieuws besteed. Dat is niet het geval in Nederland, maar er bestaat wel een programma dat op het regionale en lokale nieuws is gericht. Het is het programma *Hart van Nederland* dat elke dag op SBS6 wordt uitgezonden. De opzet van het programma is “regionaal nieuws landelijk te brengen, maar met het oog op het lokale karakter”³⁶. Er zijn twee edities van *Hart van Nederland*, de eerste begint om 19.00 uur en de tweede om 22.30 uur. De kijkcijfers zijn tamelijk hoog, gemiddeld 1,6 miljoen³⁷ kijkers per uitzending. De eerste editie wordt door de week uitgezonden, de andere dagelijks. Er is nog iets speciaals aan dit programma. Films die langer dan 110 minuten duren, worden onderbroken door *Hart van Nederland*. SBS 6 noemt hiervoor als reden dat er verwarring kan ontstaan bij de kijker wanneer de uitzenddata van *Hart van Nederland* worden gewijzigd wanneer er lange films zijn.

Wat er gemist wordt onder de Tsjechische nieuwsuitzendingen is het *Jeugdjournaal* (het journaal voor kinderen en jongeren) dat op Nederland 3 wordt uitgezonden. Het is een goede manier om kleine kinderen en teenagers met het nieuws, zowel uit Nederland als andere landen, kennis te laten maken. Het gaat natuurlijk om minder moeilijke thema's die in het journaal aan bod komen, maar politieke actualiteiten worden wel op een makkelijke manier aan de kinderen gepresenteerd. De thema's die het meest op het journaal te zien zijn, zijn nauw verbonden met de kinderen-

³⁶ <http://www.hartvannederland.nl/over-ons> (1 december 2009)

³⁷ http://nl.wikipedia.org/wiki/Hart_van_Nederland (30 november 2009)

s moet informeren en handvatten aan kinderen inzicht krijgen in hun eigen problematiek en problemen. De kinderen worden met “jij” aangesproken”. Dat betekent dat de presentator dichterbij de kinderen staat. Ook in andere landen, zoals in Peru, Suriname, Zuid-Afrika, Indonesië en Afghanistan worden de jeugdjournaals uitgezonden. De thema’s die erin worden behandeld zijn vaak verbonden met school, hobby’s, films enz. De taal is simpel en begrijpelijk, de berichten kort en bondig. Vaak worden kinderen gestimuleerd om hun mening te geven en ze kunnen veel vragen beantwoorden in het niveau. Hun mening wordt later in het journaal gepresenteerd om te zien wat de mening van zulke jonge kijkers is. Het initiatief van het jeugdjournaal is goed en zal de kinderen en jeugd zeker op de hoogte houden van actuele gebeurtenissen.

Indien men het nieuws van de Tsjechische zowel publieke als commerciële zenders volgt, merkt hij dat er het vaakst met een binnenlands nieuws wordt begonnen. Ik probeerde voor dit feit een verklaring te vinden. Mijn verklaring is: In het verleden was Tsjechië een communistisch land. Toen waren de grenzen gesloten, er kwam dus weinig uit het buitenland. Dat gold ook voor het nieuws. Meestal werd het binnenlandse nieuws uitgezonden daarom wist men niet veel over de situatie in het buitenland. Het nieuws begon altijd met een binnenlands item en deze trend blijft nog steeds in de nieuwsuitzendingen voortduren.

Er bestaan ook programma’s op beide – zowel de Nederlandse als de Tsjechische – televisie omroepen die zich bezighouden met het nieuws van het leven van prominente figuren. Deze uitzendingen worden merendeels op de commerciële zenders uitgezonden en brengen de nieuwste gebeurtenissen van het privé-leven van actrices, zangeressen, politici en anderen. Deze programma’s kunnen worden genoemd als de zusterprogramma’s van de tabloids. De presentatoren van deze programma’s zijn meestal vrouwen en meestal worden deze programma’s ook door vrouwen bekeken. Deze programma’s zijn heel “glamorous” en trendy. De presentatrices gebruiken geen moeilijke manier van presenteren en ze proberen zo veel mogelijk de kijkers aan te spreken. Daarom spelen ze de rol van een vriendin die de roddel aan een andere

mmige mensen kan deze simpele manier van
d zijn. In Tsjechië is het programma *Topstar
Magazín* op Prima TV het meest populair wat dit genre betreft en in
Nederland is het waarschijnlijk *Shownieuws* dat op SBS6 uitgezonden
wordt. In vergelijking met *Topstar*, dat 1 keer per week uitgezonden wordt,
wordt *Shownieuws* van maandag t/m vrijdag met een vroege editie (19.18
uur) en een late editie (22.50 uur) uitgezonden. Op zaterdag is er ook een
late weekendvariant (22.50 uur). Het programma houdt zich bezig met
beroemde personen in de Nederlandse en buitenlandse “showbizz” wereld.
Ook dit type berichten behoort tot het nieuwsprogramma.

Ook in het programma *Goedemorgen Nederland* wordt er regelmatig
het nieuws inclusief het weer en sport uitgezonden. Dit
ochtendprogramma dat tussen 7 en 9 wordt uitgezonden op Nederland 1,
bestaat uit filenieuws, krantenberichten, reportages en interviews. Elk half
uur wordt het programma onderbroken door het *NOS Journaal*. Het
tweede uur van de uitzending, tussen 8 en 9 uur, is een herhaling van het
eerste uur, dat tussen 7 en 8 uur wordt uitgezonden en opgenomen. Op de
Tsjechische zenders worden deze ochtendprogramma's ook uitgezonden.
Er bestaat echter niet slechts een programma van dit soort, maar zo'n 3
ervan. Eén ervan wordt uitgezonden op ČT1, één op Nova Tv en de derde
op ČT24. Alle drie beginnen om 6 en eindigen om 8.30 uur, op ČT24 wordt
er nog tot 12 uur met het ochtendprogramma gecontinueerd. Omdat alle
drie de uitzendingen langer duren dan de enige uitzending van dit type op
de Nederlandse Tv, is ook het scala van thema's, reportages, interviews en
debatten breder. Op basis van de regio, waarin mensen leven, krijgen ze
hun regionale *Goedemorgen met ČT* op ČT1. Er bestaat *Goedemorgen* uit
Zuid-Moravië of Praag enz. Op de regionale gerichtheid worden ook
verschillende reportages gebaseerd. Deze reportages worden dus nauwer
met een bepaalde regio verbonden. Er zijn reportages en interviews met
verschillende personen en organisaties die iets interessants of nuttigs in
hun professionele gebied doen. Meestal zijn er twee presentatoren die het
programma presenteren en ook mensen die het nieuws, het sportnieuws,
het weer en filenieuws voorbereiden. Later in de ochtend, na 9 uur, wordt
er op ČT24 een vervolging van de uitzending van *Goedemorgen met ČT*

Er worden verschillende reportages uit de hele
het publiek. Het spectrum van gebeurtenissen

en nieuws is breed. In dit opzicht verschilt de Nederlandse versie van
Goedemorgen, die geen vervolging heeft, van de Tsjechische versies.

Aan het einde van dit hoofdstuk dat over het Nederlandse en
Tsjechische televisienieuws gaat en de gezamenlijke en afwijkende
elementen ervan onderzoekt, wil ik graag een korte samenvatting maken
van de boven gedane analyse die over het genre van het nieuws gaat.

Er zijn natuurlijk verschillen tussen het nieuws op de publieke en
commerciële zender hoewel ze steeds kleiner worden. Het nieuws op de
publieke zenders wordt nog steeds meer bekeken dan het nieuws op de
commerciële zenders, het aantal kijkers blijft min of meer hetzelfde. Het
nieuws op Nederland 1 of ČT1 wordt serieuzer aangepakt. De publieke
zenders proberen niet steeds sensationeler te worden. Er is ook minder
subjectiviteit op het publieke nieuws. De commerciële zenders proberen
meer met de emoties van de kijkers te spelen dan de publieke zenders. De
commerciële zenders zijn ook interactiever. Er wordt ook meer ruimte aan
de jonge mensen in het nieuws op de commerciële zenders gegeven dan op
de publieke. Op de publieke zenders verschijnen vaker de al goed
gevestigde presentatoren, met meer ervaringen, en daardoor ook oudere
journalisten en verslaggevers. Het publieke nieuws geeft ook meer
voorkeur aan de goed gevestigde berichtschemas. Dit nieuws is dus
traditioneler, maar dat betekent natuurlijk niet ouderwets. De structuur
van het nieuws, zowel op de Tsjechische als op de Nederlandse zenders, is
min of meer hetzelfde met kleine uitzonderingen. Bij de commerciële
zenders zijn er altijd twee presentatoren aanwezig. In het Tsjechische
nieuws wordt vaker met een binnenlands nieuwsitem begonnen, niet met
het belangrijkste van de dag en dat betekent niet vaak met een buitenlands
nieuwsitem. In het Tsjechische nieuws op de publieke zenders wordt er
ruimte gegeven aan het regionale nieuws. Op Nederland 1 daarentegen is
er een speciale uitzending met het lokale nieuws, *Hart van Nederland*. Er
hoeft dus geen ruimte aan het regionale nieuws tijdens het
hoofdavondnieuws gegeven te worden. Dit zijn de meest markante
verschillen die het nieuws betreffen.

Met het nieuws is ook de publicistiek nauw verbonden. Daarom zal ik in het volgende korte hoofdstuk van mijn scriptie de uitzendingen van publicistiek behandelen. De volgende vragen zullen hierbij aan bod komen. Welke soort televisiezenders besteedt welke aandacht aan de publicistiek? Wat is de opbouw en structuur van een publicistisch programma? Over welke thema's wordt er in een publicistisch programma het vaakst gesproken? Dat en meer ga ik in dit hoofdstuk onderzoeken.

De programma's van publicistiek genieten grote populariteit op de Tsjechische televisiezenders. Er zijn er veel. Zowel de publieke als de commerciële zenders produceren veel programma's die uit verschillende reportages bestaan. In dit soort programma wordt aandacht besteed aan de thema's die actueel zijn en vaak de sociale en politieke sfeer van ons leven betreffen. Soms gaan de reportages ook over historische figuren, gebeurtenissen, uitvindingen enz. Populaire thema's zijn vaak verschillende criminaliteit, fraude, verduistering van geld en anderen. De publicisten doen altijd veldwerk, ze doen onderzoek en proberen natuurlijk diep op de gebeurtenissen te gaan en tot een conclusie te komen. Ze willen de uitzendingen aantrekkelijk voor de kijkers maken en daarom richten ze hun aandacht meestal op controversiële onderwerpen.

Eén Vandaag is een actualiteitenrubriek op de Nederlandse televisie, dus ook een publicistisch programma en wordt in de vroege avond uitgezonden op Nederland 1. Een ander programma is de uitzending op SBS6 met de naam *Das je goed recht* waarin er veel juridische zaken worden opgelost. Er kunnen veel soortgelijke programma's gevonden worden, vooral op de commerciële zenders, maar het gaat vaak niet alleen over de pure publicistiek. Vaak zijn deze programma's gericht op reality show en bezitten veel kenmerken van dit genre.

Toch bestaan er een paar puur publicistische programma's die verschillende reportages aanbieden op de Tsjechische televisie, zowel op de publieke als commerciële zenders. Een paar voorbeelden ervan: *Na vlastní oči* (*Met je eigen ogen*), die al jaren één van de populairste uitzending op Nova TV is, *Reportéři* (*Verslaggevers*), 112 (in Nederland

er de naam *Trauma NL* uitgezonden) en veel

De politieke debatten behoren ook tot de publicistische programma's. In zo'n debat komen vooral politici aan het woord. De presentator probeert de meest controversiële thema's, die met de actuele gebeurtenissen in binnenland en buitenland verband houden, aan orde te brengen en laat de deelnemers over deze thema's discussiëren. De presentator neemt vaak geen blad voor de mond en probeert het debat aantrekkelijk voor de kijkers te maken. Hij probeert de standpunten van elke deelnemer over een bepaald thema te krijgen. Hij wil iemands mening horen en oplossingen vinden.

Op de Tsjechische televisieomroepen gaat het bij de debatprogramma's meestal om debatten van politici (*Otázky Václava Moravce, Partie* enz.). Dat is niet zo vaak het geval in Nederland. Er worden veel praatprogramma's uitgezonden op de Nederlandse omroepen, maar de gasten komen uit verschillende beroepsferen, niet alleen uit de politieke sfeer. Deze zijn zangeressen, zangers, acteurs, musici, kunstenaars, leden van verschillende organisaties en anderen. Het meest bekeken praatprogramma in Nederland is *Pauw & Witteman* dat wordt gepresenteerd door Jeroen Pauw³⁸ en Pauw Witteman³⁹. De eerste uitzending werd uitgezonden op maandag 4 september 2006. Het programma wordt elke werkdag live uitgezonden op Nederland 1 om 23:00 uur vanuit Studio Plantage in Amsterdam. Er wordt gediscussieerd over actuele nieuwsonderwerpen, vaak met een gast uit de politieke sfeer, maar het is niet altijd zo (bijvoorbeeld op 7 september 2007 heeft Paul Witteman de zogenaamde Loterijmiljonair Frank Verbeek uitgenodigd.).

In Nederland gaat het meer om de talkshows wat de praatprogramma's betreft. In het algemeen stelt de gastheer of -vrouw (die ook wel de "host" wordt genoemd) in een talkshow de gast vragen, waarop de gast antwoord moet geven. Soms zijn de programma's serieus van aard. Soms is het de bedoeling van zo'n programma om zoveel

³⁸ Hendrik Jan Jeroen (Jeroen) Pauw (Hilversum, 15 augustus 1960) is een Nederlandse televisiejournalist/-presentator en televisieproducent.

³⁹ is een Nederlands journalist en televisiepresentator.

len te krijgen. Er zijn er veel talkshows op de
halve *Pauw en Witteman* is er een andere
talkshow op de televisie met de naam *Wat Zou Jij Doen*. Het is een
discussieprogramma van de KRO. *Wat Zou Jij Doen* is een programma
zonder reclame, sponsoring of platte humor. Het is een
discussieprogramma waarin problemen en ervaringen aan de orde gesteld
worden. *Wat Zou Jij Doen* wordt gepresenteerd door Karin de Groot⁴⁰ en
behandelt in iedere aflevering een vraagstuk dat voor kan komen in het
leven of in de maatschappij. In de studio is, naast speciaal uitgenodigde
gasten, publiek aanwezig dat meepraat over het onderwerp. Het
programma duurt een half uur en wordt uitgezonden op donderdagavond.
Ondanks het late tijdstip wordt het programma altijd goed bekeken en
krijgt het hoge waarderingcijfers.

Tsjechië is in de jaren negentig met een paar talkshows begonnen,
maar kort daarna werd ermee gestopt omdat ze geen groot succes genoten.
Alleen de politieke debatten hebben nog steeds succes. De enige
uitzondering is de talkshow *Uvolněte se prosím* van Jan Kraus die elke
vrijdagavond op ČT1 wordt uitgezonden. Het programma duurt ongeveer
drie kwartiertjes en er worden 3 gasten ontvangen. Twee van hen zijn
beroemd in het land en de derde is vaak niet beroemd maar doet iets
ongewoons. De show wordt uitgezonden vanuit het theater Zvonec in
Praag en het concept ervan verschilt niet zo veel van zijn buitenlandse –
Amerikaanse – equivalent *Late Night Show* met David Letterman. Het
sterke element van dit programma is de humor van Kraus die vaak
sarcastisch is. Ook televisie Nova is in 2008 onlangs met een herleving van
de talkshows begonnen. De nieuwe show heette *Nevíňátka* (*De
onschuldige*) en zijn sterke kant was de eerlijkheid, omdat de gasten van
deze talkshow kinderen tussen 5 en 17 jaar waren. Er werden enkele
binnenlandse of buitenlandse nieuwsitems en evenementen aan hen
gepresenteerd en ze gaven hun persoonlijke mening over deze thema's.
Het doel van dit programma was om grappig te zijn. Niets meer niets
minder. Dit programma was zeker een goede poging om de regels van de
traditionele talkshows te doorbreken. Maar ook deze show stopte kort

⁴⁰ is een Nederlands radio- en televisiepresentatrice.

Deze twee zijn min of meer de enige echte Tsjechische omroepen uitgezonden worden of in het geval van *Nevíňátka* uitgezonden werd. Waarom de talkshows in Tsjechië geen grote populariteit genieten is mij nog niet bekend. Misschien worden de talkshows toch populair in de toekomst.

In Nederland is de situatie anders. Behalve de Nederlandse talkshows worden er veel buitenlandse, meestal Amerikaanse, talkshows uitgezonden. Deze zijn in het Engels met de Nederlandse ondertitels. Tot deze shows behoren bijvoorbeeld de beroemde *Dr.Phil*, *Friday night with Johnatan Ross*, *The Jerry Springer Show*, *Late Show with David Letterman* (de enige talkshow die ook op de Tsjechische commerciële omroep AXN wordt uitgezonden), *Larry King Live*, *The Oprah Winfrey Show* en anderen. Elke Nederlandse omroep, zowel de publieke als de commerciële, zendt zo 'n buitenlandse talkshow uit omdat dit televisiegenre in Nederland grote populariteit geniet.

5.3 Reality series en reality soaps

Indien men naar de televisieprogrammering van de verschillende Nederlandse televisiezenders kijkt, vindt hij tenminste één reality show op elke zender. Soms lijkt het alsof de Nederlandse omroepen een grote voorkeur aan de reality shows geven en dat andere programma's een beetje gediscrimineerd worden. Is dit echt waar? Wat kunnen de redenen zijn voor het hoge aantal reality shows op de Nederlandse omroepen? Onder anderen op deze vragen probeer ik antwoord te vinden in het volgende, wat bredere, hoofdstuk.

Ten eerste is het hier van belang om de definitie van het reality show televisiegenre te geven. Wat is eigenlijk een reality show? Waar en wanneer is de reality show ontstaan?

Een reality show (ik gebruik liever het Engelse woord/uitdrukking ervoor) is een televisieprogramma waarin niet geacteerd wordt, maar waarin de 'realiteit' gevolgd kan worden. Het is daardoor een mengeling van een documentaire en een soap.⁴¹ Deze fundamentele definitie klopt

⁴¹ <http://nl.wikipedia.org/wiki/Realitysoap> (23 november 2008)

grijpen de makers van zo'n show in in de

Dit televisiegenre is verrassend genoeg bijna zo oud als de televisie zelf. In 1948 startte de Amerikaan Allen Funt zijn programma *Candid Camera*, een komisch programma waarin de reactie van mensen in een bepaalde situatie gefilmd werd met een verborgen camera. Dit programma was eigenlijk de voorloper van de reality show. De eerste echte reality show - *An American Family* - verscheen in 1973 in de Verenigde Staten. De serie ging over een gezin dat in scheiding lag. Een jaar later verscheen deze serie in het Verenigd Koninkrijk. De echte populariteit van de reality shows kwam met het nieuwe millennium waarin de boom van deze show ontstond. Er worden steeds meer nieuwe reality shows uitgezonden op alle zenders ter wereld en er bestaan eigenlijk geen grenzen. De meest beroemde reality show is zonder twijfel *Big Brother*. Deze show werd bijna in alle landen ter wereld uitgezonden. Mensen werden in dit programma samen in een huis opgesloten en 24 uur per dag gevolgd door camera's.

Er bestaat natuurlijk niet alleen een soort reality show, maar de variatie is groot. De meest bekeken soorten reality shows zijn de volgende: de documentaire realities, de eliminatie of spelshows realities, de "makeovers", de renovaties, het zogenaamde sociale experiment, "dating shows", en de hoaxes.

Elk boven genoemde type wordt gekenmerkt door een aantal karakteristieke elementen waarmee het van de andere types verschilt. Bijna al die bovengenoemde types zijn of waren op de Nederlandse omroepen te zien. Ik wil hier graag deze soorten beschrijven op basis van de internationaal bekende shows.

Het documentaire type van de reality shows wordt beschreven zoals een show waarin de kijker samen met de camera als passieve kijker de loop van een dag van andere personen bijvoorbeeld ook de V.I.P.'s volgt. Vaak worden de plots geconstrueerd en door de redactie gewijzigd. In veel shows van dit type worden de protagonisten die elkaar niet kennen op een plaats samengebracht en daar gaan ze samen verschillende acties volgen. De beroemdste shows van dit type zijn zeker *Big Brother*, *Temptation Island* of *The Real World*. Een speciaal subtype van deze shows vormen de

ities” aan het woord komen. Dit zijn *The* *s Best...* Er worden acteurs, zangeressen en andere prominente figuren gefilmd. Een ander subtype is de reality show waarin verschillende beroepsprofessionals hun eigen beroep voor de camera uitoefenen. De meest bekeken show van dit type is *COPS*⁴² die vanaf het jaar 1989 wordt uitgezonden.

Een heel ander type reality shows is de zo genoemde “game show”. In dit soort shows gaan de individuen of teams strijden voor een prijs. Gedurende de shows worden er deelnemers geëlimineerd. De kijkers hebben vaak het lot van de deelnemers in handen want ze kiezen hun favoriete deelnemer. Soms gaan de jury of de deelnemers zelf andere leden elimineren. De vertegenwoordigers van dit type shows zijn bijvoorbeeld *Wie wil miljonair worden* of *Making the Band*.

Een subtype van de gameshows zijn de zo genoemde “dating shows”. Ze zijn vaak onder de jongeren populair maar er worden steeds vaker dating shows uitgezonden waarin ook oudere mensen hun partner zoeken. Een voorbeeld hiervan is bijv. één van de meest bekeken reality shows op de Nederlandse TV ooit *Boer zoekt vrouw*. Naast de dating shows vallen ook de beroep zoekende shows onder dit subtype shows. De deelnemers eraan moeten een paar opdrachten, die hun beroep betreffen, uitoefenen en vaak beslist een professionele jury wie er winnen gaat. Een vertegenwoordiger van dit type show is onder andere de show *So you think you can dance*. Tot dezelfde type shows behoren ook shows vertegenwoordigd door de show *The Club* waarin goede sportmannen of -vrouwen worden gezocht.

De zo genoemde makeovers gaan meestal om het veranderen van iemands uiterlijk. Maar het gaat niet altijd over om het veranderen van het uiterlijk, maar vaak ook om het veranderen van de levensloop of levenssituatie. Het beroemdste van dit soort shows is zonder twijfel *Swan of Made*.

De renovatie reality shows gaan om het veranderen van iemands levensruimte. De voorloper van dit soort shows is de reality show *This Old*

⁴² Cops verfilmt echte politie in actie.

gevolgd door de moderne variëteiten van dit *Pimp My Ride* die op MTV wordt uitgezonden.

De zo genoemde sociale experimenten reality shows moeten een drama en conflict voor de deelnemers creëren. Vaak wordt er een transformatie van een deelnemer ondergegaan. De show *Wife Swap* is een goed voorbeeld van dit type shows.

Na een korte karakterisering van enkele types reality shows en het vermelden van hun vertegenwoordigers, ga ik mijn aandacht richten op de reality shows die op dit moment op de Nederlandse omroepen te zien zijn of kort geleden te zien waren.

Eén van de meest controversiële reality shows was zonder twijfel *De grote Donorshow* die twee jaar geleden op de Nederlandse omroep BNN werd uitgezonden. Hoewel het een heel controversiële show was, kreeg het de beroemde en wereldwijd gerespecteerde Emmy Award⁴³.

Waar ging de shows eigenlijk over en wat was de bedoeling van deze show? De show ging over een ongeneeslijk zieke vrouw van 37 jaar oud, die een hersentumor had. Zij moest kiezen tussen drie kandidaten om aan één van hen een gezonde nier af te staan. Zij kreeg ook sms'jes van de kijkers die haar raad gaven om de juiste kandidaat te kiezen. Maar in werkelijkheid was de 37 jaar oude zieke vrouw een kerngezonde vrouw die in een complot met de andere drie kandidaten zat maar die een nierziekte hadden. De kijkers en bijna niemand anders heeft geweten dat alles geënceneerd was om meer aandacht voor donororganen te krijgen. De bedoeling was dus eigenlijk om het publiek te waarschuwen voor hoe moeilijk het nog steeds is om een gezond orgaan van iemand te krijgen. Mensen vonden de show niet moreel en niet ethisch.

Er was ook een voorselectie waarbij Lisa, de doodzieke vrouw, uit 25 kandidaten er slechts drie mocht kiezen. Er werden veel informatie over de kandidaten gegeven in het openbaar. De criteria die zij bij de voorselectie moest gebruiken waren de volgende: niet jonger dan 18 en ook niet ouder dan 50, een roker of ex-roker, mensen die zelf geen donor waren, mensen die werkloos waren.

⁴³ een Amerikaanse prijs die wordt uitgereikt om buitengewone prestaties in de televisieindustrie te belonen.

hebben de drie kandidaten hun levensverhaal van de presentator beantwoord. Alles werd door korte filmpjes ondersteund. Daarna kregen de kandidaten zelf elk 30 seconden om een pleidooi te houden waarmee ze Lisa moesten overtuigen waarom ze hem/haar zou kiezen in plaats van de andere kandidaten. Daarna heeft Lisa haar laatste vraag aan elke kandidaat gesteld. Daarna moest ze een beslissing nemen. Gedurende de hele show konden kijkers sms'jes sturen om advies aan Lisa te geven. Aan het einde, voor de beslissing, gaf ze aan dat ze het advies van Nederland in haar achterhoofd zou houden bij het maken van de keuze. Nadat Lisa de eerste kandidaat had geëlimineerd, onderbrak de presentator Lisa om het publiek duidelijk te maken dat Lisa een actrice was en dat en iedereen in de studio in het complot zaten. En de bedoeling van deze show was om aandacht te vragen voor de donorproblematiek. Maar één feit was geen leugen: de kandidaten wel aan een nierziekte leidden en behoefte aan een donornier hebben. Wat was de reactie van de kijkers en Nederland op deze show?

Er verschenen veel negatieve reacties op deze show in Nederland. De politieke partijen CDA en ChristenUnie vonden het programma niet ethisch en wilden het verbieden. Minister Plasterk⁴⁴ vond het programma niet leuk, maar omdat censuur in Nederland verboden is, kon het programma niet verboden worden. De Nederlandse Transplantatie Stichting zei dat BNN te ver ging met het programma. Minister-president Balkenende was bang dat het imago van het land door het programma zou worden beschadigd. Zowel de BBC als de Europese Commissie bekritiseerden het programma scherp. Een het resultaat van deze controversiële show is dat circa 12.000 mensen op de avond van de uitzending een formulier op het internet hebben ingevuld om een donator te worden. Dit experiment werd door 1,2 miljoen kijkers bekeken wat niet zo'n hoog cijfer is.

Of de hele show ethisch was of niet, of het een goed idee was om de aandacht van mensen voor donoren te trekken, moet men zelf beslissen.

⁴⁴ is een Nederlands wetenschapper en politicus. Sinds 2007 is hij voor de Partij van de Arbeid minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in het kabinet-Balkenende IV.

roversiële, maar ook interessante uitzending die
visie zal worden uitgezonden.

Behalve deze controversiële show, die nog nooit door een andere binnenlandse of buitenlandse omroep werd uitgezonden, is er een groot aantal reality shows die op de Nederlandse zenders te zien zijn. Het aantal is groot. Toen ik televisiegidsen aan het lezen was, kwam ik tot een verrassend aantal reality series. Er werden ca 15 shows, zowel binnenlandse als buitenlandse, uitgezonden. Ik probeer hier de meest bekeken realityshows samen te vatten.

Eén van de meest bekeken reality shows programma's in Nederland, vooral tijdens de eerste twee series, was de show *Popstars*. De laatste editie ervan begon in augustus 2009 en wordt uitgezonden door SBS6. Een variant van deze show wordt in veel andere landen uitgezonden, onder andere ook in Tsjechië, waar al drie series werden gemaakt. Deze show werd voor de eerste keer in 1999 in Nieuw Zeeland uitgezonden. In Duitsland heeft deze show het hoogste aantal kijkers en geniet nog steeds van populariteit terwijl het in andere landen een laag percentage kijkers trekt.

Het principe van deze show is heel simpel. Er worden een paar audities in grotere steden gehouden en de beste zangers en zangeressen gaan verder naar de halve finale waar door het publiek de tien beste uit worden gepikt. Daarna strijden ze voor de zege in de vorm van een bepaalde som geld en voor het contract voor een CD. De eerste plaats helpt de deelnemer om beroemder te worden in Nederland maar slechts enkelen worden ware supersterren. Deze show wordt meestal door de tieners en jongeren bekeken.

Dezelfde type show heeft ook drie edities gehad op de Tsjechische televisie zender Nova TV. Het verscheen onder de naam *Česko hledá Superstar (Tsjechië zoekt een Superster)*. De eerste serie werd het meest bekeken, maar de kijkcijfers tijdens de tweede en vooral tijdens de derde serie zijn scherp gedaald en het omroep heeft niet zo'n grote winst gemaakt zoals die verwacht werd. Anders zijn de spelregels dezelfde als in de Nederlandse variant. *Idols* is van principe dezelfde soort show die op RTL4 verscheen.

die in beide landen uitgezonden werd, was de
er. In deze show blijft een groep, vooral een
groep jonge mensen, onder een dak voor ongeveer 100 dagen en ze worden
door de camera gevolgd. Niemand kan het huis verlaten. Wat er allemaal
in de villa gebeurt wordt aan de kijkers gepresenteerd. Er worden mensen
geëlimineerd en de winnaar vertrekt met een hoge som geld.

De naam van het programma wordt ontleend van het boek 1984 van de
Engelse schrijver George Orwell waarin "Big brother is watching you"⁴⁵.
De maatschappij wordt geregeerd door een alles ziende en controlerende
figuur "Big Brother". Dit principe geldt ook voor de reality show. De show
wordt helemaal niet zo geprezen als het boek, maar bekritiseerd om de
morele degeneratie. Het programma werd voor de eerste keer in
Nederland uitgezonden in 1999 op Veronica. In Tsjechië werd het wat
later, in 2005, uitgezonden.

Dagelijks werd op televisie een compilatie van de voorafgaande dag
uitgezonden. Op internet kunnen de kijkers, indien ze betaald hebben, 24
per dag alles wat er in de villa gebeurt bekijken. De winnaar wordt gekozen
door de kijkers die voor hem of haar stemmen door de sms'jes te sturen of
door te bellen. Het programma was in het eerste seizoen op de
Nederlandse zender een groot succes, een hype. Hierna werd er in
Nederland jaarlijks met een nieuwe versie gestart, maar het succes nam af.
Wat veel mensen kan verrassen is het feit dat deze reality niet van
oorsprong uit de Verenigde Staten komt maar uit Nederland. Het hele
concept werd door John de Mol⁴⁶ verzonnen.

In veel landen heeft het programma sinds de eerste uitzending veel
discussies opgeroepen over onder andere de geschiktheid. Er werd veel
gediscussieerd over de vraag of de deelnemers tegen zichzelf beschermd
zouden moeten worden. Er werden ook vragen gesteld over de psychische
en emotionele schade waaraan de deelnemers konden lijden. Het
gespreksonderwerp was ook de fatsoenlijkheid van het programma. In de
latere versies werd de soms wat dubieuze deelnemersselectie gekritiseerd.
Er werden kandidaten gekozen die niet te stabiele of extreme

⁴⁵ <http://www.blisty.cz/files/isarc/0008/20000821h.html> (28 november 2009)

⁴⁶ John de Mol is een Nederlands mediamag naat

Er werd verwacht dat er met deze mensen iets
illa als buiten de villa. Dit feit bracht natuurlijk
wat hogere kijkcijfers mee.

In Tsjechië werd er alleen een serie van *Big Brother* uitgezonden omdat het niet zo'n groot succes had zoals het verwacht werd. De reden hiervoor kan gezien worden in de concurrentie tussen *Big Brother* en een andere show van dezelfde formaat die *Vyvolení* heette en op een ander TV zender uitgezonden werd, maar op hetzelfde tijdstip. Daarom was er op de kleine televisiemarkt slechts plaats voor een show van dit type en dit was de show *Vyvolení*.

Een vervolg van het programma *Big Brother* werd het programma *De Gouden Kooi*. *De Gouden Kooi* is een reallifesoap die waarschijnlijk als de meest controversiële realitysoap werd gezien. Toen John de Mol, een Nederlander en de bedenker van de show *Big Brother*, deze nieuwe show in 2006 aan het publiek presenteerde, verscheen er zeker een nieuw genre op televisie, dat er vroeger niet was. De reallifesoap. Wat deze term eigenlijk betekent? Een deel van deze show wordt niet door de makers beheerst, maar de makers kunnen wel de deelnemers tot actie stimuleren door hen te zeggen welke opdracht ze moeten uitvoeren. Er is ook een script aanwezig, dat betekent dat enkele scènes op het geschreven script zijn gebaseerd.

De Gouden Kooi werd voor het eerst op televisie gepresenteerd op 1 oktober 2006, op het internet al één week eerder, en eindigde op 31 mei 2008. In 2006 en 2007 werd het programma op Tien uitgezonden, later op RTL 5. Een deel van het programma duurde ongeveer 25 minuten en werd later in de nacht vertoond. De ondertitel van deze reality show was: *Gevangen in Luxe*. De ondertitel verwijst naar het luxueuze leven die de deelnemers in de villa leiden. Het doel van het programma was om een groep kandidaten langdurig, tenminste voor een jaar, in een luxe villa op te sluiten. Nadat de deelnemers van *De Gouden Kooi* hun intrek in een kapitale villa namen, zijn ze slechts tijdelijk gebleven. Maar één voorgoed. Het proces van elimineren was van vier niveaus: de deelnemers kunnen worden weggepest, of weggestemd door de medespelers of publiek of ze gaven op om persoonlijke redenen. Degene die als laatste overbleef, won

Plus een spaarpot die in de loop der tijd kon
's. Kortom: de winnaar van *De Gouden Kooi*

won financiële vrijheid.

De basis voor het programma ontstond in 1997 en het concept was een mengsel van verschillende zaken – het experiment in de woestijn van Arizona (8 mensen opgesloten in een kunstmatige koepel), het Amerikaanse televisieprogramma *The Real World* (livesoap met echte bewoners) en het Zweedse programma *Expeditie Robinson* (een groep mensen moet overleven op een eiland). De webcams zorgden er natuurlijk voor dat alles wat er in de villa gebeurt, 24 uur per dag gevolgd kan worden door de internetgebruikers. Aan het begin van het programma werd er een groep van 10 mensen opgesloten. Maar tijdens de series werden er kandidaten geëlimineerd. Er kwamen ook nieuwe kandidaten bij die het leven van de kandidaten aan de loop hielden. Er kon ook contact gemaakt worden met mensen buiten de villa, bijvoorbeeld met familieleden. Maar hiervoor had de kandidaat een extra aantal punten nodig, de zogenoemde contactpunten, om het contact te maken. Indien een kandidaat de villa verliet, kon hij/zij alleen door een bepaald aantal punten terugkeren. Deze punten konden worden gehaald in verschillende spelen, door ruil of in de vorm van een cadeau. Een andere voorwaarde moest er aanwezig zijn indien de kandidaat het huis wou verlaten, de toestemming van de andere bewoners van de villa.

Er waren ook andere regels die de kandidaten moesten respecteren⁴⁷. Elk kandidaat moest een borg van 10.000 euro betalen. Indien hij/zij het huis vrijwillig verliet, niet indien hij/zij geëlimineerd werd, verloor hij/zij de borg. Iedereen die minimaal 1 jaar in *De Gouden Kooi* bleef, kreeg die borgsom volledig terug. Alleen als iemand op medische gronden vroegtijdig moest uitstappen, gold deze regel niet. Hiermee denken de programmamakers enkel uiterst gemotiveerde kandidaten te krijgen. Omdat deelnemers hun baan moesten opzeggen om mee te kunnen doen, ontvingen hun gezinnen tijdens hun afwezigheid een bedrag per maand om in hun vaste lasten te kunnen voorzien. Geweld was verboden en

⁴⁷ <http://www.degoudenkooi.be/regelement> (20 november 2009)

genoemde regels werden natuurlijk tijdens de

Voor de eerste uitzending op de televisie werd vertoond, is er veel gediscussieerd over de morele en ethische kant van het programma. Zowel maatschappelijke organisaties als politieke partijen hebben zich met het programma bemoeid. Veel mensen en ook experts dachten dat het programma ethisch onverantwoord zou zijn. Ze dachten dat het niet normaal is om iemand voor een langere periode in een huis op te sluiten omdat hij/zij er gek van kan worden. Enkele reacties waren dat de show een paar nieuwe zieke mensen gaat opleveren. Deze mensen waren mentaal gezond toen ze naar de villa kwamen, maar na hun vertrek kunnen ze veel psychische problemen krijgen. Zo'n programma was volgens hen onmenselijk.

Al aan het begin was er al veel ophef vanwege deelneemster Natasia. Zij liet haar jonge kinderen (één van haar kinderen had gezondheidsproblemen) achter bij haar zus en vriend om "even haar batterijtjes op te laden"⁴⁸ in *De Gouden Kooi*. Zo stelde de PvdA Kamervragen over de deelname van haar. PvdA wilde weten of de moeder zich schuldig aan verwaarlozing maakt. De Stichting De Kinderconsument vroeg zich af wat men vindt van het wegpesten van kandidaten uit een villa. De stichting was geschokt dat pesten als amusement werd gebracht, omdat pesten een groot probleem voor kinderen is. CDA en ChristenUnie wilden de spotjes rond de reality-soap natuurlijk helemaal verbieden. De PvdA pleitte ook voor een gedragscode voor programmamakers.

Ophef ontstond natuurlijk over het "wegpest"-element. De laatste druppel die voor enkele organisaties de emmer deed overlopen, was het moment waarbij drie vrouwen uit de villa een andere kandidate hebben aangevallen. Ze wilden haar kleding van haar lijf rukken om haar in de vijver te gooien. Een andere bewoner, die haar wilde helpen, werd door de andere mannen hardhandig tegengehouden. Toen schrokken enkele kijkers zo van de beelden dat ze 112 hebben gebeld om aangifte te doen. Op dat moment moest de zender ingrijpen. De zender moest meerdere keren

⁴⁸[http://www.rtl.nl/\(/actueel/rtlnieuws/\)/components/actueel/rtlnieuws/2006/10 oktober/04/binneland/1004_1130_pvda_kritiek_gouden_kooi.xml](http://www.rtl.nl/(/actueel/rtlnieuws/)/components/actueel/rtlnieuws/2006/10_oktober/04/binneland/1004_1130_pvda_kritiek_gouden_kooi.xml) (9 september 2009)

ke deelnemers werden weggestuurd en een
best de villa verlaten. Om onder andere deze
redenen werd er op internet een actie begonnen om de show te stoppen.
Op de website www.stopdegoudenkooi.nl konden mensen hun
handtekeningen tegen het programma verzamelen. De zender zag geen
probleem in de acties van de deelnemers en zei dat de deelnemers er ook
voor gestraft waren en dat ze hebben gezegd dat geweld niet meer
getolereerd werd. Die boodschap is volgens de zender goed aangekomen.

Veel politici waren ook voor het verbod van het programma. De
Tweede Kamerleden Jeroen Dijsselbloem (PvdA) en Martijn van Dam
(PvdA) zeiden dat in de strijd om de kijker te winnen, de morele grenzen
steeds verder verschoven worden. Maar helaas, wie niet shockeert, verliest
kijkers. En wie kijkers verliest, verliest inkomsten. CDA-Kamerlid Joop
Atsma, die zich meermaals negatief uitliet over *De Gouden Kooi*, vond
bijvoorbeeld de actie van de initiatiefnemers van
www.stopdegoudenkooi.nl een goed initiatief. Ook Minister-president
Balkenende heeft over *De Gouden Kooi* negatief gesproken.

Volgens enkele psychologen zet de maker en het programma tot veel
soorten (lichamelijke, psychische...) geweld aan en kon het gezien worden
als strafbaar. Er werd echter alleen gediscussieerd over de strafbaarheid,
maar er werd niets mee gedaan.

Hoewel het programma heel controversieel was, waren de kijkcijfers
niet zo hoog als de makers van het programma hebben gedacht. De eerste
episode leverde meer dan 1 miljoen kijkers, de twee opvolgende series
trokken slechts ongeveer 500.000 kijkers, maar daarna waren de
gemiddelde kijkcijfers voor elke episode ongeveer 350.000 kijkers.
Volgens de maker van dit programma John de Mol, was dit programma de
moeite waard, hoewel het zo'n ontzettend duur programma was.
Misschien heeft hem ook de campagne tegen het uitzenden van het
programma geholpen om populair te worden, want hoe meer lawaai er
over iets gemaakt wordt, hoe meer aandacht het krijgt. Hij wilde een
tweede serie maken, maar na een poosje besloot hij om dat niet te doen.
Tot nu toe heeft nog geen andere televisiezender deze show uitgezonden,
maar de Amerikaanse zender ABC heeft de rechten erop gekocht.

Koninkrijk en België hebben ook interesse in dat met een vergelijkbaar programma in de toekomst zal gaan, zullen wij bij een andere versie van zo'n programma zien. In Tsjechië was nog nooit zo'n reallifesoap uitgezonden. En in de nabije toekomst wordt het zeker niet uitgezonden, omdat in Tsjechië de reality shows niet zo populair zijn en ook zou zo'n show voor dit kleine land veel te duur zijn.

Een andere reality show die in beide landen in meerdere series werd uitgezonden, was de show *Dancing with the Stars*, de Nederlandse versie werd onder dezelfde naam uitgezonden en de Tsjechische onder de naam *Stardance*. Het programma is gebaseerd op de Amerikaanse variant van de Britse dansshow *Strictly Come Dancing*, waarin bekende mensen leren dansen met een professionele danser. Elk ronde wordt één paar geëlimineerd. In beide landen zijn er al drie reguliere seizoenen afgerond, maar in Nederland waren er bovendien twee andere speciale uitzendingavonden, de avonden van Oudjaar. In elk seizoen dansen er 8 paren die of een "Latin" dans of een standaard dans moeten presenteren. Het enige verschil tussen beide landen wat dit programma betreft is, dat in Nederland dit programma op de commerciële zender RTL werd uitgezonden en in Tsjechië op een publieke zender. In Nederland is er een vervolg van dit programma en dat is het programma *Sterren dansen op het IJs* die nog niet in Tsjechië wordt gedraaid. Dit type reality show is niet zo sensationeel en controversieel als alle andere reality shows, daarom heeft bijvoorbeeld in Tsjechië een publieke zender deze show uitgezonden.

Hier biedt zich de volgende vraag aan. Waarom zijn de realliferies eigenlijk zo populair geworden? Het antwoord ligt in de geschiedenis.

Al in de antieke tijden wilden mensen een ander mens zien in een situatie die spanning brengt en in welke men zich normaal gesproken niet elke dag bevindt. In die tijd waren de gladiatoren spelen populair. De vorm van zo'n spel waarbij de mens vaak stierf, het publiek met plezier heeft toegeschouwd, de koning of heerser over het lot van de gladiatoren heeft beslist, kan vergeleken worden met de vorm van de hedendaagse reality shows. De deelnemers aan de reality shows worden gezien in een niet natuurlijke omgeving, ze willen "overleven" zoals de gladiatoren, over hun

eslist op basis van sms'jes en de zender waarop
n kan gezien worden als de heerser die alles
betaalt. Beiden, zowel de spelen als de shows, zouden zorgen voor het
amusement van het publiek/kijkers. Het principe is min of meer hetzelfde:
de mensen willen “bloed” zien. Elke deelnemer/gladiator krijgt ook
zijn/haar portie van de glorie.

Mensen zijn altijd hetzelfde gebleven. Ze willen een gespannen
situatie en emoties zien, maar niet bij acteurs, maar bij gewone mensen.
Daarom kijken we nog steeds naar de real life shows. Wij willen iemand
steunen en iemand anders haten. Veel mensen vonden en vinden ook nu
dit soort programma afschuwelijk, maar vaak zitten ze als de eersten voor
de buis en willen alles zien en weten. Is het ethisch of niet? Laat men zelf
beslissen. Een ding is zeker waar. De deelnemers beslissen vrijwillig om
aan de show deel te nemen en ze moeten zeker weten dat er mensen zijn
die hun lot zullen volgen, die hen zullen haten of die van hen zullen
houden. Waarom zijn de reality shows zo populair in Nederland maar niet
in Tsjechië probeer ik aan te duiden in het hoofdstuk “De slotvergelijking”.

5.4 Avondfilms

Een ander type programma's die in de uitzendingschema's plaats
krijgen zijn de avondfilms, de series en soaps. Ik wil graag in de volgende
korte deel van mijn scriptie aandacht aan deze programma's besteden.

Bijna op elke zender wordt er elke avond (indien er geen soap serie
loopt) een film gedraaid. Omdat de Tsjechische en de Nederlandse
filmmarkten te klein zijn, worden er “slechts” ongeveer 30 Nederlandse en
Tsjechische films per jaar geproduceerd. Daarom worden er meestal
buitenlandse films uitgezonden in beide landen. Meestal zijn dat
Amerikaanse films voor het bredere publiek. Deze worden vaak na het
avondnieuws vertoond. In Tsjechië worden de hoofdfilms 's avonds vanaf
8 uur uitgezonden, op de Nederlandse zenders is het een half uurtje later.
Een groot verschil kan er tussen de films op de Tsjechische en Nederlandse
schermen gevonden worden. Alle Engelstalige, maar ook alle andere
buitenlandse films worden op de Nederlandse zenders vertoond zonder
nasynchronisatie. De films worden alleen met Nederlandse ondertitels

... vaak in het geval van de Vlaamse films. In een gewoonte dat de buitenlandse films alleen met ondertitels worden uitgezonden, er is bijna altijd sprake van nasynchronisatie, behalve bij de Slowaakse films. Of mensen dat goed vinden of niet, verschilt van de generaties. De ouderen willen graag na een werkdag voor het scherm uitrusten en geen ondertitels lezen. De jongeren vinden dat niet erg. Velen willen graag films zien zonder nasynchronisatie. Er is natuurlijk ook een zender in Tsjechië die de buitenlandse films wel met ondertitels laat zien. Het is de publieke zender ČT2. Op deze zender worden er vaak films uitgezonden die geen nasynchronisatie hebben. Deze films worden later in de nacht uitgezonden en zijn vaak niet bepaald voor het bredere publiek, maar voor het zo genoemde lastige publiek. Het zijn ook meestal geen Engelstalige films. Vaak zijn het Spaans-, Frans- of Duitstalige films die gemaakt worden door de niet massaal populaire regisseurs of producenten. Er worden ook films over beroemde componisten, dramaturgen, schrijvers en andere zonder nasynchronisatie uitgezonden. Films die bijvoorbeeld al in de jaren zestig, zeventig, tachtig of negentig, vaak ook zwart-wit films, werden geproduceerd, maken een vaste deel uit het programmaschema op ČT2. Dit soort films is niet zo vaak te vinden op de Nederlandse televisiezenders. Eigenlijk heb ik niet zo'n film gevonden toen ik de Tv gidsen aan het onderzoeken was.

5.5 Soapseries

Een ander fenomeen op Tv is het fenomeen van de soapseries en televisieseries. Een soapserie volgt van dag tot dag de belevenissen van enkele personen die in een fictieve wereld leven. Vooral de relaties tussen de personen zijn van belang in dit soort programma's. De dialogen zijn vaak kort, geen lange voorbereiding geldt voor de acteurs, de afleveringen zijn efficiënt en goedkoop, veel scènes bestaan uit een dialoog van twee personen, er is een beperkt aantal decors aanwezig, er zijn veel ontwikkelde relaties. Indien er een gebeurtenis zoals moord, geboorte of dood plaatsvindt, worden deze niet vertoond, maar slechts besproken. Vaak worden enkele personen vervangen door andere personen, maar vaak komen ze later weer terug. Er gebeurt ook weinig in een aflevering,

wordt gemist, de serie nog steeds makkelijk te
elichés aanwezig in elke serie. Vaak zijn dat de
vrouwen die het meest naar de soaps kijken. Deze zijn de basis
karakteristieke elementen van een soapserie. Welke soapseries lopen er
tegenwoordig op de Tsjechische en Nederlandse zenders?

Behalve een groot aantal Amerikaanse soapseries zoals *Friends*, *Sex and the city* en *Desperate Housewives*, zijn dat ook de soapseries die geproduceerd worden in Nederland en Tsjechië. Dit fenomeen heeft nog niet zo'n lange traditie in Tsjechië als in Nederland. Daar werd er al in 1990 begonnen met het uitzenden van de soapserie *Goede tijden, slechte tijden* (verder alleen *GTST*). Het is de langstlopende serie op de Nederlandse televisiezender RTL 4. Alles speelt zich af in de fictieve stad Meerdijk en elke episode haalt hoge kijkcijfers, namelijk meer dan 1,4 miljoen kijkers aan het begin van het uitzenden. Op dit moment ligt het kijkcijfer ergens onder de miljoen kijkers. De serie is gebaseerd op de Amerikaanse serie *The Restless Years*. Al vier jaar na het introduceren van *GTST* kwam er een ander Nederlandse soapserie met de naam *Onderweg naar Morgen* (verder *ONM*) die ook op een buitenlandse serie (*Ryan's Hope*) is gebaseerd. Tegenwoordig draait de serie om jongeren tussen 16 en 26, die op eigen benen proberen te staan. Omdat *ONM* een opvolger van een andere serie, Medisch Centrum West, is, speelt het ziekenhuis een belangrijke rol in de serie. Vanaf 2005 wordt de serie uitgezonden op BNN en daarmee kreeg de serie ook hogere kijkcijfers die echter niet boven de 1 miljoen stegen. Deze zijn de meest bekeken soapseries in Nederland. Er zitten wel verschillen tussen de twee series. Ze verschillen qua verhaalstijl. *GTST* is een mengsel van realiteit en soapfantasie, *ONM* is realistischer en gaat vaak over sociale thema's. *GTST* gaat meer over de levens van oudere figuren en families, maar *ONM* wordt gericht op de jongeren die hun plek in maatschappij proberen te vinden.

Behalve deze twee soapseries zijn er bijvoorbeeld nog de series zoals *Goudkust*, *Het Glazen Huis*, *Lotte of Het Huis Anubis*, die op dit moment of in het korte verleden van populariteit genoten.

Er is ook sprake van een fenomeen op de Nederlandse schermen die op de Tsjechische televisies in betrekking met de soapseries niet voorkomt

de zo genoemde regiozoaps. Ze ontstonden in een bepaalde streek of provincie. Vaak wordt er in de streektaal gesproken en ook worden ze vaak op de regionale zenders uitgezonden. Ze hebben niet zo veel afleveringen zoals de echte soapseries, maar ze kunnen wel tot de soapseries gerekend worden. Eén van de beroemdste van deze groep is de Friese soapserie *Baas Boppe Baas* die tegenwoordig ook op Nederland 1 uitgezonden wordt.

In Tsjechië bestaat niet zo'n lange traditie van binnenlandse soapseries, maar wel bestaat de traditie van buitenlandse series al lang. Toen ik een kind was, werden er al de soapseries *Dynasty* en *Dallas* regelmatig uitgezonden. Deze twee waren zeker de eerste soaps die op de Tsjechische televisiezenders begin jaren negentig te zien waren. Daarna kwamen er andere soaps zoals *The Young and the Restless*, *Days of Our Lives* enz. Later kwamen er ook de Zuid-Amerikaanse soaps op televisie en enkele maanden of misschien jaren bleek het dat er alleen 's namiddags soaps op de Tsjechische zenders werden vertoond. Deze trend is al lang verdwenen en in de laatste vijf jaren is er het fenomeen van in het binnenland geproduceerde soaps ontstaan. Omdat er dit fenomeen tot kort geleden in Tsjechië niet bekend was, waren en zijn de kijkcijfers nog steeds heel hoog. Tot de meest bekeken Tsjechische soapseries behoren de volgende: *Pojišťovna štěstí* (*De Gelukverzekeringsmaatschappij*), *Ordinace v růžové zahradě* (*Het Artskantoor in de rozetuin*) en de soap *Ulice* (*De Straat*). Deze worden gevolgd door andere soapseries zoals *Rodinná pouta* (*De Familieband*), *Místo nahoře* (*De plek omhoog*) en andere. De meerderheid van de soapseries is te zien op de commerciële zenders zoals Nova Tv en Prima Tv. De publieke zender ČT1 heeft slechts een paar soapseries geproduceerd, die ook niet voor 100 procent in de categorie van de echte soapseries vallen, maar die beter gekwalificeerd kunnen worden als series voor alle familieleden. Daarmee heeft ČT1 ook heel veel succes bereikt en de kijkcijfers van deze niet zo aantrekkelijke en commerciële series waren tamelijk ook hoog vooral wat een publieke zender betreft. Maar de hoogste kijkcijfers krijgt zeker de zender Nova Tv waarop de meest populaire soaps worden uitgezonden. Bijvoorbeeld de soap *Pojišťovna štěstí*. Toen in 2006 de tweede serie werd uitgezonden,

meer dan 2 miljoen kijkers per aflevering. Een *Nové zahrady* bereikte ook kijkcijfers van boven de 2 miljoen kijkers, maar al in 2005.

Waarover gaan eigenlijk deze twee meest populaire soapseries die op Nova Tv te zien waren? Natuurlijk zoals alle andere soaps, gaan ze ook over het leven van verschillende mensen die hun ups en downs hebben. De acteurs beleven enkele crisis maar ook gelukkige momenten. Veel van de soaps, die op de Tsjechische zenders verschijnen, gaan over de rijkere families die hun familiebedrijf proberen te besturen. De Tsjechische kijker wil dus ook het lot van een goed gesitueerde familie volgen omdat alles er zo mooi is, iedereen aantrekkelijk en intelligent is en alles goed uitkomt. Dat zijn eigenlijk de hoofdpunten van alle succesvolle soapseries.

Er is echter ook een ander type soap die op deze zender uitgezonden werd. De naam ervan is *Ošklivka Katka (Ugly Betty)*. In deze soap volgen de kijkers het leven van een jong, intelligent maar niet aantrekkelijk meisje die in de loop van de serie gaat veranderen in een aantrekkelijke en rijke vrouw. Hier kan de kijker de alledaagse strijd van een vrouw volgen met wie hij/zij zich graag wil identificeren of zij/hij ziet in zichzelf ook zo 'n niet succesvolle persoon die op een verbetering in de toekomst hoopt. Dit type soap is ook gericht op het leven en situaties die wij – de kijkers – soms ook kunnen beleven en omdat mensen altijd de levensverhalen van anderen willen zien, zijn de soapseries altijd populair onder de kijkers en zullen dat ook blijven.

5.6 De documentaires

De reality shows, films, soaps en series behoren tot de amusementprogramma's die als doel het amuseren van de kijker hebben. In het geval van soaps en reality shows hoeven er geen moeilijke en gecompliceerde plots aan de kijker aangeboden worden. Het doel van deze uitzendingen is onder andere om met de emoties van de kijker te spelen.

De documentaires spelen vaak ook met de emoties van de kijkers, maar het zijn geen simpele uitzendingen om te amuseren. De documentaires zouden mensen aan het denken moeten zetten. Onder

vormen documentaires vaak een vast deel van
, zowel Nederlandse als Tsjechische, zenders.

Hier biedt zich de volgende vraag aan: Wat is eigenlijk een documentair programma? Een documentaire wordt beschouwd als het oudste filmgenre die de gebroeders Lumière als eersten hebben geïntroduceerd toen ze met het filmen van de alledaagse gebeurtenissen begonnen zijn. Documentaires, samen met de speelfilm, behoren allebei tot de categorie film. Maar in een documentaire wordt alleen de werkelijkheid gefilmd. Er wordt niets in scène gezet en geen toneel gespeeld, zoals bij een speelfilm. Een trend in de creatieve documentaire is dat de maker laat zien waar hij zelf voor staat, wat hij belangrijk vindt.

De belangstelling voor de documentaire is de laatste jaren sterk toegenomen, vooral voor de documentaires die in bioscopen en filmhuizen worden vertoond. Maar ook de documentaires die op televisie te zien zijn, genieten populariteit. De televisie documentaires hebben in vergelijking met de documentaires in de bioscopen een kortere speeltijd. Vaak hebben ze een aantal opeenvolgende episodes. De episodes worden vooral gemaakt in het geval van de historische documentaires. Verder bestaan nog de documentaires over de oorlogen, protesten of rellen, over koningen en koninginnen, over de kroningen van verschillende heersers uit meerdere episodes.

Een ander type documentaire gaat over bepaalde episodes van het leven of de hele levensloop van de beroemde figuren zoals componisten, acteurs, presidenten, staatshoofden, die nog steeds leven of die al lang gestorven zijn. Een ander type documentaires bevat de documentaires over de diersoorten en de dierenwereld. Deze types documentaires worden vooral op National Geographic uitgezonden.

Reizen is ook vaak het thema van een documentaire. In dit soort documentaires worden meestal reizigers door de camera gevolgd op hun reizen door verschillende streken en gebieden van de wereld of er worden alleen korte filmpjes gemaakt over een land, haar bevolking, gewoontes en andere interessante feiten.

De architectuur van verschillende kunstschilderstijlen krijgt natuurlijk ook zijn eigen documentaire-episodes op televisie.

in Tsjechië

2008 was een goed jaar voor het documentairegenre in Tsjechië, vooral wat de documentaires in bioscopen betreft. Het was zeker het allerbeste jaar voor dit genre ooit. Helena Třeštíková, één van de beste documentaires makers, heeft een Europese prijs (een Europese versie van de Amerikaanse Oscar) voor haar werk gekregen. Zij, zoals ook andere documentairemakers, heeft interesse in het hedendaagse leven van mensen van alle soorten. Zij maakt documentaires over personen, die door een levenscrisis doorgaan. Het publiek waardeert haar documentaires erg. Samen met haar documentaire *René* zijn er ook 12 andere documentaires op het bioscoopscherm in 2008 verschenen. De meest populaire was zeker de documentaire *Občan Havel (Burger Havel)*, die over de toenmalige Tsjechische president gaat. Ook de documentaire *Zapomenuté transporty (De vergeten transporten)*, die het verhaal van de joden tijdens de Tweede Wereldoorlog vertelt, genoot van succes. Deze twee documentaires waren niet het enige die succes, zowel bij het publiek als bij de experts, genoten.

De documentaire heeft natuurlijk ook zijn plaats op de televisie, vooral dan op de publieke televisiezenders. In Tsjechië is dat vooral de zender ČT2, maar ook ČT1, die een groot deel van hun zendtijd aan documentairs besteden. Hierdoor zijn ČT1 en ČT2 zenders van hoge kwaliteit. Er zijn meestal drie types documentaires die het vaakst in Tsjechië, namelijk op ČT1 en ČT2 vertegenwoordigd zijn. Deze zijn de documentaires die over reizen gaan, de documentaires over geschiedenis en de documentaires die over de gebeurtenissen van iemands leven gaan. In deze documentaire wordt altijd de realiteit getoond. De makers tonen zelf de realiteit op basis van de feiten en kiezen hun eigen originele manier van het tonen van de realiteit. De meest originele manier van het tonen van de realiteit wordt het meest succesvol. De documentaires, die over iemands lot of levensloop gaan, worden het meest gemaakt.

Dankzij de documentaires kan de kijker van ČT1 en ČT2 door de wereld reizen in programma's zoals *Cestománie (Reizenmanie)*, het levensverhaal van mensen in *Jak se žije (Hoe leeft men)*, *13 komnata (13de Kamer)*, *GEN*, *Ženy na přelomu tisíciletí (Vrouwen tegen de*

en niet altijd positief zijn, maar ook verwijzen naar daklozen, prostituees of moordenaars. Men kan ook de geschiedenisverhalen in documentaires zoals *Historie.cs (Geschiedenis)*, *Neznámí hrdinové (De onbekende helden)*, *Příběhy železné opony (De verhalen van het ijzeren gordijn)* volgen. Het aanbod van documentaireprogramma's in Tsjechië is heel gevarieerd. Deze programma's zijn op hun manier ook een soort reality show (vooral de documentaires die de verhalen van mensen laten zien), maar zonder iets sensationeels te laten zien. De ware realiteit, dat is wat de documentaires laten zien want realiteit zien we soms zelf niet.

5.6.2 De situatie in Nederland

In Nederland bestaat het multimediale platform voor documentaires van de NPO die Holland Doc heet. Holland Doc heeft ook een eigen digitaal themakanaal dat 24 uur per dag uitzendt via digitale televisie en internet. Op het digitale themakanaal zendt Holland Doc iedere week een aantal bijzondere documentaires uit rond een bepaald thema. Daarnaast worden op het themakanaal de laatste uitzendingen van Zembla, Profiel, NCRV Document en Tegenlicht een week lang herhaald. Er is ook altijd een auteursdocumentair van Holland Doc elke donderdag op Nederland 2. Ook op Nederland 1 worden er af en toe enkele documentaires van Holland Doc uitgezonden. Uitgangspunt van Holland Doc is het beter toegankelijk maken van de Nederlandse documentaire met behulp van digitale media: via digitale televisie, internet en mobiele communicatiemiddelen.

Omdat er in Nederland een website bestaat waarop men alleen documentaires kan bekijken, zijn er niet zoveel documentaires te zien op de Nederlandse publieke televisiezenders (Er zijn natuurlijk ook documentaires op andere zenders zoals SBS6 of RTL). Toch is de webpagina van Holland Doc heel breed en biedt een grote variatie van thema's aan de kijkers. Er zijn verschillende rubrieken die uit subrubrieken bestaan, zoals de rubriek *Maatschappij* die de subrubrieken *De mens*, *De stad*, *Emigratie*, *Emancipatie* en andere bevat. Meestal zijn de documentaires in het Nederlands, maar er komen ook documentaires met ondertitels voor. Dit initiatief van Holland Doc is zeker een goede stap

ta's die verschillende groepen mensen kunnen
er kan er zeker sprake zijn van een groot aantal
documentaires op de Nederlandse televisieomroepen die met
verschillende thema's, meestal maatschappelijke, bezig zijn.

Het aanbod van documentaires wordt steeds breder, omdat er in de
afgelopen jaren een golf van interesse bij het publiek ontstond die dit
genre weer populair heeft gemaakt, zowel onder de bioscoopbezoekers als
onder de televisiekijkers. Waarom zijn de documentaires zo populair
geworden? Het antwoord is heel simpel. Ten eerste, een documentaire
biedt de realiteit aan en mensen willen reële verhalen zien. Ten tweede,
men leert veel van een documentaire. En ten laatste, een documentaire is
één van de weinige niet-commerciële uitzendingen die op dit moment op
Tv te vinden zijn.

Er wordt veel zendtijd besteed aan documentaires die met een up-to-
date thema bezig zijn. In beide landen, zowel in Nederland als in Tsjechië,
gaan de documentairemakers de realiteit van verschillende groepen
mensen of individu's spiegelen. Het zijn meestal de groepen mensen die
het niet makkelijk hebben om te leven, om geld te verdienen of om in de
maatschappij integreren. De levensverhalen van daklozen, van prostituees
en van gehandicapten krijgen in de documentaires veel aandacht, omdat er
in het dagelijkse leven niet zo veel aandacht aan deze groepen mensen
wordt besteed. Tegelijkertijd wordt er veel aandacht in documentaires
besteed aan de minderheden die in beide landen leven, zowel in
Nederland als in Tsjechië. In Nederland is dit geen nieuwe trend, omdat
Nederland altijd met andere cultuurgroepen moest omgaan, maar in
Tsjechië is het andersom. Omdat Tsjechië niet lang geleden haar grenzen
voor de buitenlanders opende, komen er steeds meer migranten die hun
plaats in een nieuwe omgeving willen vinden. Daarom worden ook veel
documentaires aan deze nieuwe groepen mensen, die zich proberen in ons
land te vestigen, besteed. Door deze documentaires krijgen mensen inzicht
in iemands anders leven, cultuur en mentaliteit. Dat alles maakt onze
kennis van andere groepen mensen rijker.

kinderen

Het kinderpubliek is zeker een belangrijke doelgroep die de televisiezenders niet mogen vergeten. Ook aan het kinderpubliek moet er in de zendtijd aandacht gegeven worden. Omdat televisie een dagelijks onderdeel van ons leven is, geldt het ook voor de kinderen. Of het goed of slecht is, dat de kinderen vaak en lang naar de televisie kijken, zal niet het onderwerp van dit hoofdstuk zijn. Ik laat het liever over aan de specialisten en de ouders die zelf het beste weten wat voor hun kinderen goed of slecht is. Deze scriptie bespreekt de opbouw van de Nederlandse en Tsjechische televisiezenders wat de variatie van programma's betreft en daarom ga ik ook op dit moment mijn aandacht richten op het aanbod van kinderprogramma's.

5.7.1 De situatie op de Nederlandse televisiezenders

Met de kinderprogramma's wordt ochtends vroeg 's begonnen. Meestal rond 7 uur 's ochtends. Ten eerste worden er programma's voor de peuters en kleuters uitgezonden. Daarna wordt er tijd besteed aan de oudere kinderen, meestal tussen 6 en 12 jaar oud. Voor de allerjongste kinderen worden er vaak verschillende animatieseries uitgezonden. Op Nederland 3 worden er dagelijks veel kinderseries door Z@ppelin uitgezonden. Het bekendste programma van Z@ppelin is zonder twijfel *Sesamstraat*. Het is een educatieve kinderserie die altijd met een scène in de straat met een hond, een muis, een vogel en een biggetje begint. Er komen zaken zoals ruzie, vriendschap, verdriet en andere aan bod. In plaats van de Nederlandse filmpjes worden er vaak ook de nagesynchroniseerde Amerikaanse tekenfilmpjes uitgezonden. Er worden letters en cijfers geleerd. *Sesamstraat* wordt meestal afgesloten met een verhaal die voorgelezen door één van de *Sesamstraat* acteurs wordt.

S' morgens worden er ook programma's voor scholen uitgezonden op Nederland 3 onder de naam *SchoolTv*. Dit programma biedt begeleidend materiaal voor peuters, kleuters, leerlingen in het basis onderwijs en voortgezet onderwijs aan. De meeste programma's zijn gebaseerd op lesprogramma's op school en de scholen kunnen op deze manier de door hun behandelde lessen combineren met de televisie. De programma's

ijds worden op Nederland 2 uitgezonden, omdat
rogrammering van Nederland 2 passen.

Later op de dag, namelijk na 3 uur 's middags komen de oudere kinderen aan bod op Nederland 3 door het uitzenden van programma's van Z@PP. De kinderen tussen 6 en 12 jaar krijgen hun zendtijd op Nederland 3 tussen 3 uur 's middags en 7 uur 's avonds. Het meest bekende programma voor deze doelgroep is zeker *Het Jeugdjournaal* waarover ik al eerder in deze scriptie heb geschreven. *Het klokhuis* biedt de scholieren een educatief programma waarin een wetenschappelijk of kunstachtig thema op een toegankelijke manier wordt gepresenteerd. Er worden ook een paar kennisquizzes voor kinderen gemaakt waar ze zelf antwoorden op bepaalde vragen moeten geven of enkele taken (bijv. logische taken) moeten maken om voor hun eigen team de punten te halen. Een voorbeeld van dit soort programma is *Smartkidz*. Er worden ook discussies in enkele programma's met kinderen over actuele thema's uitgezonden.

De jongeren krijgen ook hun zendtijd op Tv. Het zijn vooral de series voor jongeren zoals *Dawson's Creek* en andere, die in de namiddag op de Tv worden uitgezonden. Er wordt ook aan jongeren plaats gegeven om op Tv te discussiëren zoals in het geval van het programma *JONG* waar op verschillende actuele, soms ook serieuzere, thema's wordt gediscussieerd.

5.7.2 Kinderprogramma's op de Tsjechische televisiezenders

Dat waren de televisieprogramma's voor kinderen en jongeren die op de publieke Nederlandse zenders uitgezonden worden. Hoe ziet de situatie op de Tsjechische Tv-zenders eruit?

De verdeling van de zendtijd voor kinderen en jongeren op de Tsjechische publieke zender is min of meer dezelfde met een paar uitzonderingen. De zendtijd voor de kleinere kinderen is vanaf 8.30 tot ca 11 uur 's ochtends. In die tijd worden er vaak de animatieseries voor kinderen uitgezonden, maar ook wel een soort educatieve programma voor de kleinste, die *Kouzelná školka (De magische kleuterschool)* heet waarin er met de kinderen wordt gespeeld en hen gezegd wat kan en wat niet. 'S namiddags na 3 uur is er tijd voor de oudere kinderen en ook voor de

er enkele educatieve programma's gemaakt en petities zoals *Věříš si?* (*Geloof je jezelf?*) of *Bludiště* (*Het Labyrint*). *Věda je zábava* (*Het wetenschap is plezier*) is een programma voor de jongeren over de wetenschap. De jongeren kunnen hun meningen en opinies in het programma *Tykadlo* (*De voelhoorn*) uitspreken, waarin ze op actuele gebeurtenissen discussiëren. De computerkennis kunnen de jongeren testen in het programma *Smajlík* (*Emoticons*). De zendtijd voor de kinderen en jongeren wordt afgesloten door een kort verhaaltje voor de kleinste kinderen, het zogenoemde *Večerníček* (*Het Avondverhaal*). De verhaaltjes zijn meestal binnenlandse producties en dat zijn ook de traditionele verhaaltjes die al tijdens mijn kinderjaren op het scherm verschenen. Op de commerciële zenders zoals Nova TV worden er meestal alleen beroemde animatieseries voor kinderen en series voor de jongeren uitgezonden. Vaak is er geen sprake zijn van een educatief programma.

Er is een poging van de televisiezenders om er een bepaalde zendtijd aan de kinderen en jongeren te besteden. Deze zendtijd wordt steeds langer. Een andere poging van de televisiezenders is om de kleine kinderen te onderwijzen. Daarom is het aantal educatieve programma's voor kinderen en jongeren gestegen. Er is altijd tenminste één programma voor alle leeftijdsgroepen kinderen en jongeren, zowel op de Nederlandse als op de Tsjechische zenders, en iedereen kan dus zijn/haar keuze maken welk programma hij/zij kiest. Het enige verschil wat de Nederlandse en Tsjechische televisieprogramma's betreft is de volgende: In Nederland worden er meer internationale series vertoond dan in Tsjechië waar meer nationale kinderprogramma's worden uitgezonden. In Tsjechië worden de programma's voor deze leefgroep in meer zenders in gedeeld. Hoewel in Nederland worden de kinderprogramma's op Nederland 3 geconcentreerd.

5.8 Sport

Sport behoort natuurlijk ook op het televisiescherm. Omdat beide landen, zowel Tsjechië als Nederland, een lange en succesvolle sportgeschiedenis hebben, krijgen veel sportprogramma's plaats in de

vooral voor mannen bestemd, omdat mannen

Eén van de redenen voor dit feit is, dat er slechts weinig sportuitzendingen voor vrouwen zijn, omdat de meerderheid van de sportprogramma's in beide landen uit voetbal bestaat, in Tsjechië verder uit ijshockey, in Nederland uit hockey. Er wordt niet zo veel zendtijd besteed aan turnen, dansen en kunst schaatsen, dus aan de "typisch" vrouwelijke sporten.

Behalve de "echte" sportzenders zoals Eurosport die in beide landen actief is, zijn er in Tsjechië andere sportzenders zoals ČT 4 Sport en Nova Sport en in Nederland Sport 7 en Sport 1 actief. Er zijn regelmatig verschillende sportuitzendingen zowel op de publieke als op de commerciële zenders in beide landen. In Tsjechië heeft de sport zijn vaste plaats op de publieke zender ČT2. Op ČT2 worden bijna alle wedstrijden van de *Champions League* uitgezonden, ook veel binnenlandse voetbalwedstrijden worden op deze zender uitgezonden. De fans van motorsport, namelijk van motors (*MotoGP*), kunnen elk race op ČT 4 Sport vinden, omdat Eurosport niet meer de rechten op deze sportuitzendingen heeft vanaf het jaar 2009. Omdat Tsjechië een land van hockey is, neemt ook ijshockey een belangrijke plaats op ČT2. Er worden bijvoorbeeld een paar wedstrijden van de nationale eerste divisie, die Extraliga heet, uitgezonden. De wereld- en Europese Kampioenschappen hockey worden er ook vertoond. De kampioenschappen atletiek, downhill skiën of langlaufen, *Davis Cup* of *Fed Cup* krijgen hun portie zendtijd op ČT2 ook. Alle belangrijke wereldkampioenschappen worden door deze zender ook uitgezonden. Zoals men kan zien, is het aanbod van sportprogramma's op ČT2 heel breed. Vaak worden er ook sporten voor vrouwen, zoals kunstschaatsen of turnen getoond.

Op de zusterzender van ČT2, ČT 4 Sport, worden alle overige sporten, zoals ook onder andere basketball, tennis, boksen en anderen uitgezonden. Op de commerciële zender Nova TV worden alle belangrijke internationale voetbalwedstrijden uitgezonden. Er worden ook de races van Formule 1 uitgezonden. Een andere commerciële zender, Prima TV, zendt de Britse voetbal League uit, vroeger ook *Formule 1*, *MotoGP* en de nationale

atie van sportuitzendingen op de commerciële
zender in vergelijking met ČT2.

Zoals uit de bovengenoemde lijst van sportuitzendingen blijkt, besteden de grootste Tsjechische publieke en commerciële zenders tenminste een kleine portie van de zendtijd aan sportprogramma's. Sport domineert het meest op de publieke zender ČT2 die de universele zender met het oog op de "lastige" kijkers probeert te zijn.

Hoe ziet de sportsituatie op de Nederlandse publieke en commerciële zenders eruit? In Nederland kunnen de zenders Nederland 2 en 3 vergeleken worden met het Tsjechische ČT2 wat het sportaanbod betreft. Op Nederland 3 zijn bijvoorbeeld Europese voetbalwedstrijden aanwezig. Dit betekent dus dat de zender ook wedstrijden van de *Champions League* en *Europa League* live uitzendt. Nederland 2 zendt alle grote sportevenementen uit, zowel de binnenlandse als de buitenlandse. Zo worden er de Olympische Spelen uitgezonden, verschillende wereldkampioenschappen in schaatsen, hockey, zwemmen en andere.

De Nederlandse commerciële zenders besteden natuurlijk ook een bepaald deel van hun zendtijd aan sporten. NET5 biedt regelmatig de wedstrijden van de *Euro Hockey League* aan en elk jaar in juni ook de wedstrijden van Wimbledon. De commerciële zender SBS6 heeft de rechten op het uitzenden van de wedstrijden van het Nederlands elftal en geeft ook de voorkeur aan de dartswedstrijden. RTL7 had wel rechten op de *Champions League* en andere voetbal competities maar vanaf het jaar 2009 krijgt deze zender alleen rechten op de wedstrijden van Oranje, de KNVB – beker, Jong Oranje wedstrijden en de vrouwelijke Eredivisie.

Het is duidelijk dat de Nederlandse zenders ook een groot deel van hun zendtijd aan sportuitzendingen besteden. Het gebeurt vaak dat vooral voetbal, die erg populair in Nederland is, het meest op veel zenders uitgezonden wordt. Dat ten koste van andere sportprogramma's. Andere sporten, die ook populair in Nederland zijn, zoals schaatsen of hockey, zijn ook vaak op de televisie te zien. Maar er zijn een heleboel sporten die men op het scherm mist. Deze "vergeten" sporten worden op sportzenders zoals Eurosport of Sport 7 (die niet meer bestaat) uitgezonden. Op deze zenders

in elk geval groot, dus iedereen kan er zijn eigen

5.9 Quizzen en spelprogramma's

Quizzen en competities zijn een ander soort amusement op televisie om iemands kennis te testen en daarmee wat geld te verdienen. Soms is er geen kennis nodig om het geld te verdienen, maar moet men alleen geluk hebben. Soms moet men ook bekwaam zijn, omdat de prijs alleen door het uitvoeren van een taak gewonnen kan worden. Vroeger waren er veel kennisquizzes op de Tsjechische, vooral de publieke, zenders. Maar in de afgelopen 3 of 4 jaar is het aantal sterk gedaald. In het algemeen worden er minder quizzes en competities uitgezonden. De publieke zender ČT1 biedt nog een paar quizzes en spelprogramma's aan. Meestal zijn dat de kennisquizzes waar de deelnemer een bepaald aantal vragen moet beantwoorden, zijn/haar tegenspeler verslaan en daarna krijgt hij/zij als de grote winnaar een bepaald som geld. Een paar voorbeelden van dit type quizzes op ČT1 zijn: *Taxi*, *AZ quiz* of voor kinderen het programma *Bludiště (Het Labyrint)* waar kinderen geen geld krijgen, maar prijzen indien ze winnen.

Een ander type quiz is het type waar men geen kennis van geschiedenis, politiek en andere moet hebben, maar kennis van andere familieleden of vrienden moet hebben. Op basis van de goede antwoorden, krijgt hij/zij een bepaalde som geld. Eén vertegenwoordiger van dit type show is de uitzending *5 tegen 5* die zowel op Prima Tv als op SBS6 uitgezonden wordt. *Ber nebo neber (Neem of laat staan)* is een spelprogramma waarin alleen geluk nodig is om het geld te winnen. De deelnemer kiest tussen verschillende koffers met een bepaald bedrag. In elke ronde moet er een bepaald aantal koffers geopend worden. Het doel is om de hoogste bedragen als laatste te openen. Er is ook een bankier die na elke ronde een bepaald bedrag aan de deelnemer aanbiedt. De deelnemer kan kiezen of hij/zij het aangeboden geld neemt of dat hij/zij verder wil spelen.

Om de waarheid over jezelf en je familie en vrienden te zeggen, is het principe van het spel *Nic než pravda (Niet anders dan de waarheid)* op

is meer een realityshow, omdat de mensen nooit zouden zeggen en helemaal niet voor zo'n groot publiek. Op basis van de beantwoorde vragen die door de leugendetector gecontroleerd worden, haalt de deelnemer aan het einde een bedrag, maar vaak ook niets omdat zij/hij heeft gelogen. *Hodina Pravdy (Het uur van de waarheid)* is een spel waar een familielid een taak moet uitvoeren en indien hij/zij het uitvoert binnen een bepaalde tijdstip, wint de hele familie wat ze hebben gewenst.

Behalve deze quizzes en competities zijn er de nationale quizzes in beide landen, zoals *De nationale IQ test*, *Het groot dictee* en andere. Bovendien in Nederland bestaat er ook *Het nationale verkeersexamen* en de *Nationale nieuwsquiz*. *Lingo* is in Nederland één van de langst lopende spelen op Nederland 2. Centraal staat het raden van de woorden. Oorspronkelijk kreeg elk team 5 pogingen om een 5-letterwoord te raden. Tegenwoordig wordt er gespeeld om 6-letterwoorden en iedere vrijdag om 7-letterwoorden. Het team dat de beurt krijgt, krijgt de beginletter van het te raden woord. Enige tijd werd bij het laatste woord dat moest worden geraden de eindletter gegeven. De spelers van het team dat aan de beurt is dienen om en om een woord beginnend met de gegeven beginletter of eindigend met de gegeven eindletter te noemen. De spelers mogen niet overleggen.

Met dit soort spelen en ook andere die ik boven beschreven heb, worden er op Tv de kijkers bemoeid. Het aantal van deze quizzes en spelen is hoger op de Nederlandse televisiezenders dan op de Tsjechische. Eén ding hebben ze gemeen – ze willen mensen vermaken en hun kennis of bekwaamheid testen.

5.10 De regionale omroepen

Het laatste hoofdstuk dat door de samenvattende vergelijking gevolgd wordt, wil ik graag besteden aan de regionale omroepen vooral in Nederland, maar ook in Tsjechië.

De regionale televisiezenders, die hun aandacht op het publiek in een bepaalde regio of streek richten, behoren tot de groep van publieke zenders die in Nederland actief zijn. Dat is helaas niet het geval van de

ers die wat achter blijven. In Nederland waren
ang actief in de vorm van radio-uitzendingen.

In de jaren negentig ontstonden er ook regionale televisiezenders. Zoals gezegd, zijn deze omroepen publiek en krijgen dus geld van de overheid.

Omdat ik in Brno geboren ben en nog steeds in deze stad leef en omdat ik ook 11 maanden in Groningen gewoond heb, wil ik graag de regionale zenders die in deze twee steden actief zijn met elkaar vergelijken. In Groningen is de regionale zender RTV Noord werkzaam. Deze zender biedt een grote variatie van programma's aan de kijkers.

Omdat elke provincie in Nederland de nadruk op het gebruik van dialecten legt, vooral in de noordelijke en zuidelijke delen van het land, wordt er ook een aantal programma's aan het taalgebruik, in het geval van RTV Noord aan het Gronings, besteed. Behalve de programma's die uitsluitend in het Gronings zijn, zoals het weerbericht, wordt er veel aandacht besteed aan speciale programma's die over de woordenschat, grammatica, syntaxis en dialectologie van het Gronings gaan. Eén zo'n programma, die onder andere ook over werk, samenleving, onderwijs, opvoeding of gezondheid in de provincie praat, en vaak ook over de taalproblemen, is *ETV.nl Groningen*. De interactieve oefeningen, die deel van deze uitzendingen uitmaken, zijn een goede manier om de taal te leren. Ook de uitzending *Grunnegers* wordt helemaal aan het gebruik van het Gronings besteed, het hele programma wordt in dit dialect gesproken.

Het nieuws uit de provincie vormt een belangrijk deel van de zendtijd op RTV Noord. Er zijn eigenlijk twee hoofdnieuwsprogramma's – *Groningen Vandaag* en *RTV Noord dag Tv* - gemaakt. De eerst genoemde wordt elke dag om 18.00 uur uitgezonden. Onder de kop *Groningen Vandaag* geeft RTV Noord dagelijks in een half uur een ruime blik op alles wat Groningen die dag bezighoudt. Het eerste deel van de uitzending wordt besteed aan het *Noord Nieuws*, een uitzending “met dagelijks verse actualiteiten en sport uit de provincie Groningen en de omliggende gebieden”.⁴⁹ Na het nieuws volgt deel twee van *Groningen Vandaag*. Daarin wordt ruimte gemaakt voor alles wat er zich in de provincie afspeelt. Van groot tot klein nieuws. In deel twee ontvangen de

⁴⁹ <http://rtvsmedia.web-log.nl/rtvsmedia/2008/09/index.html> (1 december 2009)

oring en Eva Hulscher dagelijks gasten uit
n. Ze kiezen voor bijzondere mensen met
fascinerende verhalen. Op *Dag TV* van RTV Noord vindt men de
hoofdlijnen uit het nieuws en naast weer en algemene informatie over RTV
Noord kan men kijken naar de beelden van de webcams in de provincie.

De regionale zenders, zoals ook RTV Noord, kopiëren het zendschema
van de nationale televisie, alleen met het oog op de regionale
gebeurtenissen en de regioburgers. Het aanbod van programma's is heel
breed. Zo wordt er elke vrijdag ook een talkshow op RTV Noord gehouden
die *Die Cunera* heet. De presentatrice nodigt wat gasten van cultuur-,
onderwijs, sport- en nieuwsleven uit de provincie uit en gaat met hen een
gesprek voeren. Er wordt ook een regionale serie uitgezonden die *Boven
Wotter* heet en gaat over de botsing tussen het leven in de stad en op het
platteland van de regio. Wetenschap krijgt ook plaats op de regionale
zender RTV Noord. Er werd regelmatig het programma *Adams Apel*
uitgezonden waarin er over nieuwe en natuurlijk ook over oudere
wetenschappelijke onderzoeken wordt gepraat. Het programma *De hand
van de maker* is een serie over creatieve Groningers. Onder andere
zangers, beeldhouwers, dansers en theatermakers laten zien hoe ze
eigenlijk aan het werk gaan. Jongeren worden niet vergeten door RTV
Noord. *De Uitlaatklep* gaat over wat jongeren van actuele problemen en
vragen vinden en welke oplossingen zij zelf daarvoor aan dragen. Er wordt
ook wat aandacht aan sport op RTV Noord besteed. Er bestaat een
programma *Mijn Club* aanwezig die het wekelijkse magazine over het wel
en wee van de betaald voetbalclubs van provincie Groningen - FC
Groningen en BV Veendam. *Noord Sport* en *Noord Sport Jupiler* zijn
sportprogramma's die over verschillende sportevenementen in de
provincie gaan. *Noord Sport* gaat alleen over voetbal. Ook documentaires
over de provincie en zaken verbonden met de provincie worden een keer
per week in het programma uitgezonden. Politiezaken verschijnen ook
regelmatig op het scherm onder de naam *Opsporing Noord* waarin politie
verschillende misdaden, diefstallen en vechtpartijen laat zien en het
publiek vraagt om de politie bij het zoeken van de daders te helpen. Om de
gewone burgers van de provincie op het scherm laten verschijnen, bestaat

waarin Jan Mik zonder plan op verschillende plekken met een camera de straat op gaat. Hij spreekt mensen aan en ze gaan dan mooie en bijzondere verhalen vertellen. De geschiedenis van de provincie wordt ook op de regionale televisie gepresenteerd. In het programma *Uit de oude doos* worden verschillende plaatsen en gebeurtenissen uit de jaren vijftig en zestig beschreven en in de uitzending *Verleden Groningen* wordt de rijke geschiedenis van de stad en provincie beschreven. Elke week staat een ander thema centraal. De regionale muziek, artiesten en bands hebben natuurlijk ook hun eigen zendtijd op RTV Noord. In *Noord Clips of Alle 50 Goud 2008* worden verschillende regionale muzikartiesten gespeeld die er op het scène doorbraken. Het kan blijken dat vooral de stad Groningen centraal in veel programma's van RTV Noord staat maar het is niet altijd zo. Er wordt ook zendtijd gegeven aan alle andere plekken in de provincie waarin iets interessants gebeurde. Er is bijvoorbeeld een lange reportage gedraaid over de zaak in 't Zandt. Johnny B., de vermeende pyromaan van 't Zandt, staat centraal in dit programma. In de documentaire *Dossier 't Zandt* van programmamaker Peter Steinfort worden we mee teruggenomen naar de tijd, wanneer het dorp in de ban van branden was.

In het nabije verleden werden er andere interessante uitzendingen door RTV Noord gemaakt, waarin de aandacht vooral gericht werd op de gewone stedelingen en bewoners van de provincie. Er was bijvoorbeeld een uitzending gemaakt over de Groningers die de provincie verlaten hebben om in het buitenland hun geluk te beproeven. Ze zijn geëmigreerd en verdienen de kost in het toerisme. Op RTV Noord kon men ook in de Tv uitzending *Ga toch fietsen!* verschillende fietsroutes volgen die door de provincie lopen. In dit programma kon men het landschap van de provincie bewonderen en zelf zijn eigen inspiratie zoeken voor zijn fietstochten. De enige groep die volgens mij door deze regionale omroep RTV Noord wordt genegeerd, is het kinderpublik voor wie er geen animatieseries zijn.

Zoals men kan zien uit de boven genoemde uitzendingen, is het zendschema van de Groningse regionale omroep heel breed en iedereen kan erin zijn eigen programma vinden. De mensen, die niet meer in de

Ik door deze brede variatie van programma's die in contact blijven en zien wat er allemaal gebeurt en wat er allemaal veranderd is. Dit is ook mijn geval. Omdat ik een tijdje in Groningen leefde, kijk ik graag naar deze regionale televisie om te zien wat er nieuws is.

De situatie wat de regionale zender van Brno betreft is heel anders, in negatieve zin, in vergelijking met de regionale zender RTV Noord. Op de Zuid-Moravische regionale zender RTA wordt er meestal alleen het nieuws uit de regio uitgezonden. Het nieuws bevatten het allernieuwste wat zich in de regio afspeelt. Soms wordt er een langere uitzending besteed aan een interview met een beroemde regionale politicus of een belangrijke cultuur- of sportfiguur. Vroeger was er een uitzending besteed aan een gesprek met de burgemeester waarin hij op belangrijke vragen die de regio betroffen antwoordde. Helaas werd deze uitzending al uit het zendschema verdwenen. Soms worden er langere reportages besteed aan een belangrijk evenement uit de regio, maar dat gebeurt zelden. Verder zijn er alleen verschillende reclames te zien op de regionale Tv. Dat is zeker jammer, want de Zuid-Moravische regio is rijk aan cultuur, geschiedenis, tradities en verschillende feesten. Jammer genoeg wordt er niet hier over gepraat op de regionale zender waar deze zeker zouden behoren.

Zoals men ziet is de programmasituatie op beide regionale zenders onvergelykbaar. In Nederland zijn er zeker meer pogingen om de regionale identiteit door de regionale omroepen te ondersteunen. In Tsjechië is het blijkbaar niet zo. De inwoners van Moravië klagen vaak dat er alle belangrijke gebeurtenissen in Praag gebeuren, maar ze moeten ook proberen de aandacht van de anderen op hun regio te richten en de regionale televisie zou één van deze middelen tot de promotie zijn. Het zou onder andere ook de promotiezender van de regio zijn. Helaas is het nog steeds niet zo. Maar kort geleden is er een nieuwe regionale zender btv1 opgericht, die actief is in de stad Brno. Deze zender begon met het uitzenden van tamelijk gevarieerde programma's. Er worden nieuws, interviews, reportages maar ook programma's over het dialect van Brno, dat "hantec" heet, uitgezonden. Deze uitzending over "hantec" heeft altijd een lichte en belachelijke sfeer. Er wordt een lang gesprek tussen mensen

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

vaak over belachelijke thema's praat. Hopelijk
e zender voor de opkomst van de regionale
zenders in Tsjechië in de toekomst zorgen.

Waarom genieten de regionale zenders in Tsjechië geen succes maar in Nederland wel? De regionale zenders in beide landen hebben een verschillende achtergrond en verleden. In Nederland bestaat een lange traditie van regionale zenders, in Tsjechië bestaat bijna geen traditie van regionale zenders. Bovendien leven in Nederland nog steeds de dialecten, maar in Tsjechië zijn de dialecten bijna dood.

De zendervergelijking – Nederlandse televisiezenders vs. Tsjechische televisiezenders

Nadat ik een gedetailleerd overzicht van de meest belangrijke en de meest bekeken Nederlandse en Tsjechische televisieprogramma's in de bovengenoemde hoofdstukken heb gemeld, wil ik nu graag een samenvattende vergelijking tussen het uitzendingaanbod van de Nederlandse en Tsjechische, zowel publieke als commerciële, televisiezenders maken. In deze vergelijking wil ik graag de zendtijdstructuur, de variatie van programma's en natuurlijk ook de doelgroepen van de televisiezenders, die in Tsjechië en Nederland momenteel actief zijn, analyseren. Ik wil mijn aandacht richten op zowel de afwijkende als de gezamenlijke elementen die er tussen de televisiezenders kunnen worden gevonden indien men de zenders, zowel de publieke als de commerciële, in beide landen gaat onderzoeken en vergelijken.

Omdat ik in het voorgaande hoofdstuk de regionale zenders heb onderzocht, wil ik graag als eerste deze zenders in beide landen met elkaar gaan vergelijken.

In Nederland bestaat een lange traditie van regionale omroepen (radio, televisie en kranten). Daarom zijn de regionale zenders heel populair in het land en bieden ze een heel brede en interessante variatie van programma's. In elke regio of streek van Nederland wordt de nadruk gelegd op de regionale identiteit. Deze wordt onder anderen ondersteund door de regionale omroepen die in Nederland actief zijn en door de overheid worden gesteund. De programmering van deze zenders is gevarieerd en bijna voor elke leeftijd- en interessegroep bestemd.

Toen ik het zendtijdschema van de regionale zender RTV Noord onderzocht, die actief in provincie Groningen is, wordt er aan elk leeftijdsgroep tenminste één programma besteed, behalve de kinderen. Deze groep staat een beetje op de achtergrond, maar verder is de variatie aan programma's breed. Er worden nieuwsprogramma's, documentaires, streekseries, sportuitzendingen, talkshows, wetenschappelijke

zendingen, geschiedenisprogramma's en genre die op de commerciële en publieke televisiezenders op dit moment populair is, is ook op de regionale omroep aanwezig. Het aantal regionale presentatoren is tamelijk groot, voor elk programma, die door iemand wordt gepresenteerd, is er een andere presentator of presentatrice. De look van de programma's is interactief, heel modern en kan vergeleken worden met de nationale zenders. Er wordt op RTV Noord natuurlijk aandacht besteed aan de regionale taal, het Gronings, daarom worden ook enkele programma's in dit dialect uitgezonden.

In vergelijking met de Groningse regionale zender, biedt de Zuid-Moravische regionale zender RTA geen grote variatie aan programma's. Er is eigenlijk slechts één soort programma en dat is het regionale nieuws, dat elk uur op RTA wordt uitgezonden. Soms wordt er een interview met een beroemde persoon uit de regio uitgezonden, maar het gebeurt zelden. Het regionale nieuws krijgt wel plaats op de nationale publieke zender ČT1, elke dag om 18 uur, en ook tijdens het hoofdavondnieuws. Maar anders worden er geen andere genres op de regionale zender RTA uitgezonden. Behalve de Nederlandse regionale omroepen bestaat er ook een soort regionale uitzending op de commerciële zender SBS6 die *Hart van Nederland* heet.

Wat is hier de reden voor de kleine interesse in regionale zenders in Tsjechië? Deze vraag is moeilijk te beantwoorden. Men kan denken dat er weinig belangstelling voor de regionale cultuur in Tsjechië is. Maar dat is niet waar, omdat bijvoorbeeld de Zuid-Moravische regio heel goed voor het behouden van tradities zorgt. In deze regio hebben mensen natuurlijk hun eigen dialecten zoals in Nederland. Maar er wordt alleen weinig gesproken in deze dialecten en slechts door een bepaalde groep mensen. De populariteit van dialecten in Nederland duidt de populariteit van de regionale televisiezenders aan. In Tsjechië bestaat de traditie van het gebruik van dialecten bijna niet, daarom is de populariteit van de regionale zenders klein en er worden ook geen programma's in dit dialect door RTA gemaakt. De traditie van de regionale zenders bestaat ook nog niet lang in Tsjechië daarom staan de regionale zenders nog steeds op de

is niet veel geld aan de regionale zenders in
dat de regionale omroepen krijgen, is meestal
niet genoeg om andere programma's dan het regionale nieuws te maken.
De bovengenoemde redenen kunnen de redenen voor het kleinschalige
karakter van de regionale zenders zijn, die in vergelijking met de
Nederlandse regionale zenders, helemaal op de achtergrond staan. Eén
uitzondering is de regionale zender btv1 die in Brno actief is. Hopelijk gaat
deze nieuwe regionale omroep bijdragen tot de toenemende populariteit
van de regionale zenders in de Zuid-Moravische regio.

Een ander verschil tussen het programma-aanbod op de Tsjechische
en Nederlandse zenders ligt in het genre van reality series. Indien men in
de Nederlandse Tv gids kijkt, wordt een brede variatie aan reality series
aangeboden. Deze zijn niet altijd in het Nederlands en niet in Nederland
geproduceerd. Er worden soms Amerikaanse versies van reality shows
uitgezonden. Een vrouw zoekt een man en vader voor haar kinderen
(*Alleen Nog een Man*), een groep mensen leeft opgesloten in een luxevilla
(*De Gouden Kooi*), een ander groep, vooral jonge mensen, probeert te
flirten voor de ogen van hun partners in *Undercover lover* en *Paradise
Hotel*, nieuwe superhelden worden gezocht door de politie in de serie
Gezocht: politie, vier koppels, twee weken gescheiden van elkaar op een
locatie vol verleidingen leven op een eiland met een paar singels, die deze
koppels proberen te verleiden, in *Temptation Island*, er worden huizen en
kamers verbouwd in het programma *De Grote Verbouwing*, zangers en
andere talenten worden gezocht in *Holland's Got Talent*, er wordt gedanst
door beroemde figuren in *Dancing with the Stars*, het leven van
minderjarige moeders wordt onder de loep genomen in *Tienermoeders*
enz. Men kan urenlang bezig zijn met het opnoemen van dit soort
programma's indien men naar de publieke maar vooral naar de
commerciële Nederlandse Tv zenders kijkt. Uit de hoeveelheid reality
shows op televisie kan blijken dat het Nederlandse Tv-publiek veel
interesse voor deze controversiële uitzendingen heeft. De kijkcijfers zijn
ook heel hoog. Vooral de eerste uitzendingen van de series worden het
meest bekeken, maar met het stijgende aantal afleveringen dalen ook de
kijkcijfers. De finale van tot nu toe de meest controversiële en

ow, *De Gouden Kooi*, werd door 2,2 miljoen
melijk hoog cijfer is. Maar de meest bekeken
reality show was *Boer zoekt vrouw* die door bijna 4 miljoen kijkers op
Nederland 1 in 2009 werd bekeken. Waarom de kijkcijfers zo hoog zijn,
laat ik aan de experts over om te onderzoeken. Volgens mij is de reden heel
simpel: het gevoel om iemand anders leven te volgen en zien dat veel
mensen dezelfde problemen kunnen krijgen wij zelf.

In Tsjechië geniet het genre van reality shows ook een tamelijk groot
en verrassend succes. De kijkcijfers zijn hoog, maar in vergelijking met
Nederland is de variatie van dit soort programma's nog niet zo breed in
Tsjechië. De meest bekeken reality show in Tsjechië was de eerste serie
van *Česko hledá Superstar*. Het kijkcijfer van één van de aflevering en
haalde 2,7 miljoen kijkers. Andere reality shows kunnen alleen van zo'n
hoog kijkcijfer dromen. Bijvoorbeeld de show *Big Brother*, die in
Nederland populair was, was in Tsjechië een flop. Nooit haalde deze show
een kijkcijfer van boven 1 miljoen. Het kleine succes van reality shows in
Tsjechië wordt ook bewezen door het feit dat er bijna geen
vervolgafleveringen zijn van de al vroeger uitgezonden reality shows. Eén
van de weinige shows, die een vervolg serie had, was de show *Vyvolení (De
uitgekozene)*. Maar de tweede serie was geen succes. De Nederlandse
shows, in vergelijking met de Tsjechische shows, zijn meer controversieel
en extremer. In Nederland krijgen deze types shows eerder hun
Nederlandse versie dan in Tsjechië.

Eén ding blijft me verrassen. Hoe komt het dat er in Tsjechië bijna
geen interesse voor reality series is? De Tsjechen zijn toch zo'n
nieuwsgierig volk dat graag volgt wat er in hun omgeving gebeurt. Ik
probeerde een verklaring voor dit feit te vinden. En het is gelukt. Mijn
verklaring is: Tsjechen hoeven de reality shows niet op TV volgen omdat ze
thuis de "reality shows" van hun burens volgen. Iedereen die in Tsjechië
leeft, kent het fenomeen van de oude vrouwelijke kletskousen die achter de
deur hun burens en hun leven regelmatig volgen. Omdat ze zo'n
gelegenheid hebben, hoeven ze niet de reality shows op TV te volgen. Deze
"praktijk" is in Nederland niet zo bekend en omdat de Nederlanders hun
burens op zo'n manier niet zo vaak volgen, moeten ze de reality shows op

s mijn verklaring geen wetenschappelijke
rklaring uit de reële wereld die mensen aan het
lachen kan brengen.

Een ander verschil tussen de Nederlandse en Tsjechische televisiezenders ligt in het uitzenden van films. In Nederland worden films uit de Verenigde Staten het meest uitgezonden. Slechts soms kan men een Franstalige of een anderstalige film op de Nederlandse omroepen zien. De meerderheid van deze films is in het Engels met ondertitels. Bijna alle films worden niet nagesynchroniseerd en van de Nederlandse ondertitels voorzien. De traditie van het ondertitelen van buitenlandse films is dus lang. Dit is helemaal niet het geval bij de buitenlandse films die op de Tsjechische zenders uitgezonden worden. Bijna alle buitenlandse films worden nagesynchroniseerd. De enige uitzondering zijn de films die op de publieke zender ČT2 worden uitgezonden. Bijna alle buitenlandse films op deze zender worden in de originele taal gesproken en van ondertitels voorzien. En dit zijn niet alleen de Engelstalige films, maar ook de Frans-, Italiaans-, Russisch- en alle anderstalige films.

Ook de “primetime” van films verschilt van elkaar in beide landen. De primetime films beginnen op de Tsjechische televisiezenders altijd om 8 uur 's avonds, in Nederland 30 minuten later, dus om 20.30 uur. Een ander verschil betreft de blockbusters. In Nederland worden de blockbusters eerder uitgezonden dan in Tsjechië. Maar de variatie van kwaliteitsfilms is zeker groter op de Tsjechische zenders, namelijk op ČT2, dan op de Nederlandse zenders. Er worden vaker Tsjechische films op de Tsjechische zenders uitgezonden, dan Nederlandse films op de Nederlandse zenders, hoewel het aantal in het binnenland geproduceerde films in Tsjechië en in Nederland min of meer hetzelfde is. De binnenlandse films worden in beide landen vaak uitgezonden op een nationale feestdag en meestal zijn dat premières. Ook tijdens de afgelopen kerstvakantie en Nieuwjaarsdag was het aantal uitgezonden binnenlandse films hoger in Tsjechië dan in Nederland. In Nederland werd alleen de film *Zwartboek*, die ook de voornominatie voor Oscars kreeg, uitgezonden. Op de Tsjechische televisie zijn er in die tijd meerdere binnenlandse films uitgezonden.

er televisiegenre waarvan het de moeite waard tussen Nederland en Tsjechië, namelijk de Tsjechische en Nederlandse zenders, te maken. Dit genre wordt sporadisch uitgezonden op de Tsjechische zenders. Het aantal talkshows is niet groot in Nederland, maar toch is het aantal hoger dan in Tsjechië. In de tweede helft van de jaren '90 was er een poging om talkshows op de Tsjechische televisies uit te zenden. Maar helaas waren de kijkcijfers niet hoog genoeg. Daarom werd er met het uitzenden van dit genre bijna gestopt. Afgelopen jaar kwamen de talkshows terug op de Tsjechische televisie, maar zonder succes. De enige talkshow die op het scherm blijft, is de populaire show van Ivan Kraus *Uvolněte se prosím*. Met deze show kopieert Kraus de Amerikaanse show van David Letterman, *The Late Night Show*. Ook in Nederland daalt de interesse voor de talkshows of praatprogramma's sterk, maar er worden nog steeds meerdere talkshows door de televisieomroepen uitgezonden, zoals *Pauw en Witteman* (één van de meest bekeken Tv programma's in Nederland) of *Het elfde uur*. Er worden ook praatprogramma's voor kinderen en door kinderen gemaakt zoals het programma *Praatjesmakers* op de Nederlandse Tv of *Tykadlo* op de Tsjechische Tv. Behalve de Nederlandse talkshows, worden er ook een paar Amerikaanse talkshows uitgezonden, zoals bijvoorbeeld *Dr. Phill*. Bepaalde talkshows in Nederland worden gemaakt door beroemde figuren of zangers zoals *De Kamervragen* die door de rapper Baas B wordt gemaakt. Ook de rapper Ali B heeft zijn eigen talkshow. In Tsjechië zijn de politieke debatten tamelijk populair. Andere types talkshows genieten geen groot succes in Tsjechië.

Wat de sport betreft, zijn er meer overeenkomsten tussen de zenders in beide landen dan verschillen. Alle zenders in beide landen, die zich niet uitsluitend in sport specialiseren, besteden genoeg zendtijd aan sport. Maar de variatie van sporten, die zowel op de publieke als commerciële zenders uitgezonden wordt, is niet zo breed, omdat deze zenders nog steeds de voorkeur aan de al lang gevestigde en populaire sporten, zoals voetbal, geven. Bijna alle zenders in Tsjechië en Nederland hebben op hun zendschema een voetbalwedstrijd uit de nationale of internationale competities. Andere sporten die in elk land populariteit genieten en daar

krijgen natuurlijk ook ruimte op het scherm. In Nederland worden veel sporten uitgezonden, zoals voetbal, basketbal, ijshockey of schaatsen. In Tsjechië is dat anders. Slechts weinig tijd wordt echter aan andere sporten besteed. Voor het uitzenden van bijzondere sporten zijn er toch zenders, die zich in sportuitzendingen specialiseren. Maar toch worden bijna alle belangrijke kampioenschappen, zowel uit het binnenland als uit het buitenland, op de gewone, niet in sport gespecialiseerde zenders, uitgezonden. De sporten, waarnaar meestal vrouwen kijken, worden helaas nog steeds genegeerd door de zenders, zowel in Tsjechië als in Nederland.

De soapseries en familieseries hebben succes, zowel in Tsjechië als in Nederland. Vooral de soapseries en familieseries die in het binnenland worden gemaakt, halen hoge kijkcijfers. In Tsjechië zowel als in Nederland behoren deze televisiegenres tot de meest bekeken programma's en omdat deze series hoge kijkcijfers halen, maken de commerciële zenders nog steeds veel series, omdat ze altijd het erin geïnvesteerde geld terug krijgen in de vorm van hoge kijkcijfers. Eén fenomeen dat in Nederland voorkomt maar nog niet in Tsjechië, is het fenomeen van de regionale soapseries die ook vaak op de nationale zenders worden uitgezonden en ze hebben ook tamelijk hoge kijkcijfers. Waarom Tsjechië dit soort series nog niet heeft? De reden is heel simpel: er is geen lange traditie van regionale omroepen in Tsjechië en ook de schaal van de programmering op de regionale zenders is niet zo breed.

Er zijn ook een paar andere overeenkomsten tussen de series in beide landen. In beide landen worden series gemaakt die in de medische omgeving plaatsvinden. Deze series gaan altijd over relaties en vaak worden ze gebaseerd op de Amerikaanse soapseries. De zendtijd van de series verschilt een beetje in elk land. In Tsjechië worden series altijd in de "primetime" uitgezonden. In Nederland is het niet altijd zo maar vaak wel. De beroemdste serie *Goede tijden slechte tijden* bijvoorbeeld wordt altijd om 8 uur 's avonds op RTL4 uitgezonden. Er zijn ook bepaalde buitenlandse soapseries die in beide landen op Tv uitgezonden worden met één verschil - in Nederland worden series altijd vroeger uitgezonden dan in Tsjechië en ook worden de buitenlandse series vaak in de originele

nders uitgezonden. Dat is zeker niet het geval

Het nieuws behoort in beide landen nog steeds tot de meeste bekeken televisie-uitzendingen. Als wij het hier over de strijd tussen de commerciële en publieke zenders zouden hebben, winnen in dit geval de publieke zenders in beide landen. In Nederland wordt het Journaal om 8 uur 's avonds op Nederland 1 het meest bekeken en in Tsjechië is dat het nieuws van 7 uur op ČT1. Beide uitzendingen bevatten ook sport en het weerbericht. Behalve het avondnieuws wordt gedurende de dag en bijna op alle zenders kort nieuws uitgezonden. Wat de commerciële zenders en het nieuws betreft, is het nieuws van dit type zender interactiever, sensationeler en alles gebeurt in beweging. Eén ding waaraan aandacht besteed moet worden, is het feit dat op de Tsjechische, vooral op de commerciële zenders, het nieuws vaak begint met het binnenlandse nieuws, niet met het meest belangrijke nieuwsitem van de dag zoals vaak het geval op Nederlandse zenders is. In het Tsjechische nieuws op de publieke zender ČT1 krijgen ook het regionale nieuws en het cultuurnieuws een plaats. Om deze reden duurt het Tsjechische nieuws op de publieke zender bijna 1 uur. In het Nederlandse avondnieuws wordt het regionale nieuws niet inbegrepen, omdat dit nieuws op de regionale omroepen verschijnen die een groot kijkpubliek hebben. In Tsjechië zijn er altijd twee presentatoren in het hoofdnieuws aanwezig, in Nederland niet. Alleen de Nederlandse commerciële zenders hebben soms twee presentatoren voor één nieuwsuitzending. Een verrassend feit voor velen is het feit dat het weerbericht op de Nederlandse zenders korter is dan op de Tsjechische zenders.

Waarom begint het Tsjechische nieuws meestal met het binnenlandse nieuws? Dit feit kan samenhangen met de geschiedenis, namelijk met het communisme. Toen dit regime in Tsjechië aan macht was, noemden ze in het nieuws meestal het nieuws uit het binnenland zodat de mensen niet konden zien wat er achter de grenzen gebeurt. Deze traditie uit het verleden van het noemen van het binnenlandse nieuws als eerste blijft dus in de nieuwsuitzendingen voortduren. Tot zover de meest markante verschillen en overeenkomsten wat het nieuws betreft.

nemen uit de geschiedenis die op hun eigen
Tsjechische televisiezenders hebben beïnvloedt.

In Tsjechië gaat het om het communistische tijdperk en in Nederland om de gevolgen van de verzuiling/ontzuiling.

Tot de tweede helft van de twintigste eeuw was de Nederlandse maatschappij grotendeels verzuild. Daarom waren de omroepen van de verschillende zuilen (de Katholieken, de Protestanten, de Socialisten enz.) in Nederland actief. Deze gemeenschappen hadden hun eigen zuil, daarmee ook hun eigen radio, kranten en televisiezender. Alle televisiezenders van een zuil hadden hetzelfde schema: de programmering werd in deze tijd afgestemd op traditionele omstandigheden in het gezin. Familieprogramma's werden met opzet 's avonds geprogrammeerd. De Christelijke omroepen besteedden tussen 1945 en 1960 nog hun zendtijd aan godsdienstige programma's. Men wilde hierdoor de Katholieke levensstijl vormen en versterken. Opvallend is dat deze zenders het gesproken woord en nieuws het meest hebben gebruikt. Het gesproken woord en het nieuws namen bijna de helft van de zendtijd in begin jaren '50. Daarna begon de verzuiling van de Nederlandse maatschappij langzaam zijn kracht te verliezen, maar tegenwoordig ziet men nog de invloed van verzuiling op enkele gebieden bijvoorbeeld ook op televisiegebied. In Nederland zijn er dus nog wel wat sporen van de verzuiling te vinden. De zenders Nederland 1, 2 en 3 zijn nog steeds verdeeld over de TROS, AVRO, NCRV en VARA. Deze zenders bestaan nog steeds, maar ze besteden niet alleen aandacht aan hun zuil, maar aan kijkers van andere zuilen. De omroepen zijn zelf ook veranderd wat het programma-aanbod betreft. Er wordt veel minder strak bij hun oude identiteit gebleven. In 1968 bijvoorbeeld, is de VPRO gestopt met de vrijzinnig-christelijke programma's. Andere omroepen deden dit minder sterk. De KRO en de NCRV bleven wel christelijk, maar besteden hun aandacht wel aan niet-christelijk gericht mensen. De TROS wil er voor de 'ontzuilde' mensen in Nederland zijn. Een definitieve klap voor de verzuilde omroepen verscheen eind jaren 80. De opkomst van commerciële zenders speelde een grote rol bij de definitieve ontzuiling van de zenders.

in verzuiling de televisiezenders in Nederland ook het socialisme de situatie van media, namelijk televisie, in toenmalig Tsjecho-Slowakije. Na het jaar 1948 en vooral na het jaar 1968 viel de televisie onder een strenge controle van het regime. Vooral het nieuws werd gecontroleerd. De zendtijd was ook beperkt, maar dat was meer afhankelijk van de geschiedenisperiode, omdat in die tijd de televisie-industrie nog niet zo ontwikkeld was als in het heden. De variatie van zenders was ook klein, er waren slechts een paar zenders actief. Eerste alleen één. Aan het einde van de jaren '80 ongeveer 5 (inclusief de Oostenrijkse ORF zenders). Tijdens het weekend werd er al 's ochtends met het uitzenden begonnen, maar door de weeks begon de televisie pas 's middags uit te zenden. De variatie van uitzendingen was niet zo groot, maar ook niet helemaal beperkt. Er werden verschillende series en films, die niet alleen door de Oostblok landen maar ook door de Franse, Italiaanse, Britse en andere zenders werden gemaakt, uitgezonden. Maar al die buitenlandse films en programma's moesten door de controle gaan of er geen propaganda tegen het regime te vinden was. Vaak hadden deze films ook een wat sociale achtergrond. Een genre was erg populair in die tijd. Het was het genre van mise-en-scène. Er werden veel uitzendingen van mise-en-scène over een historische figuur, schrijvers of componisten gemaakt. Verrassend genoeg konden er ook debatten uitgezonden worden, maar er werd meestal alleen door de leden van de Communistische partij gediscussieerd.

Als we de situatie van de zenders in beide landen in de tweede helft van de twintigste eeuw, namelijk tot het jaar 1989, gaan vergelijken, was er in elk land één fenomeen dat de situatie beïnvloedde – het communisme in Tsjecho-Slowakije en de ontzuiling van de maatschappij in Nederland. Beide fenomenen brachten iets mee naar de televisie-industrie – een bepaald niveau van beperking maar ook verrijking.

Een ander verschil tussen de Tsjechische en Nederlandse televisiezenders ligt in het gebied van de veeleisende televisiekijker. In Tsjechië bestaat één zender die in Nederland, op basis van mijn onderzoek, niet bestaat. Dat is ČT2, die tussen de Tsjechische zenders een speciale plaats inneemt. ČT2 is niet een zender voor de gemiddelde kijker,

kijker. Maar toch vindt iedereen er zijn/haar . De variatie van uitzendingen is het allerbreedste. Films, series, reportages, documentaires, nieuws, kinderen- en jeugdprogramma's, debatten en andere kan men op deze zender volgen. Veel films en series worden ook in de originele taal met ondertitels uitgezonden. Dat wordt vooral door jonge mensen gewaardeerd. De waarde van deze zender ligt bij het feit dat hoewel de uitzendingen weinig commercieel zijn, hebben toch hoge kijkcijfers. Zoals ik al geschreven heb, een vergelijkbare zender heb ik in Nederland niet gevonden. De Nederlandse publieke zenders hebben wel een dergelijke programmastructuur, maar toch zijn er meer commerciële uitzendingen, zoals de Amerikaanse series enz. Daarentegen heeft de Nederlandse televisiekijker de gelegenheid om alleen documentaires op de zender Holand Doc te volgen. Zo'n kans heeft de Tsjechische kijker niet, tenzij hij/zij naar de buitenlandse, maar wel Tsjechisch gesproken documentairezender "Spektrum" kijkt.

Hoewel er een paar markante verschillen, die ik in het boven genoemde hoofdstuk heb gemeld, tussen de Nederlandse en de Tsjechische televisiezenders, wat uit mijn analyse blijkt, voorkomen, hebben in beide landen zowel de publieke als commerciële zenders een heel vergelijkbare structuur en look. En omdat één van de functies van een televisiezender is om mensen (de kijkers) te amuseren, proberen al die zenders op hun eigen manier deze functie te respecteren. De commerciële zenders bieden altijd meer commerciële, aantrekkelijke vaak ook scandaleuze uitzendingen aan hun kijkers aan, de publieke zenders proberen nog steeds de functie van een serieuze zender te vervullen. Daarmee hangt ook de zendstructuur samen. Terwijl de commerciële zenders een groot aantal reality shows, films, talkshows en soapseries uitzenden, bieden de publieke zenders meer reportages, documentaires, debatten en nieuws aan. Alletwee willen toch alle leeftijd-, mentaliteit- en interessegroepen bereiken. En omdat wij in een moderne en vrijzinnige maatschappij leven, kunnen wij ook zelf een keuze maken waarnaar we gaan kijken. Zeker is de programmering in beide landen breed, lang en meestal ook interessant.

In mijn scriptie heb ik me met de analyse van de Nederlandse en Tsjechische, zowel publieke als commerciële, televisiezenders bezighouden. Ik probeerde hier de meest belangrijke televisiezenders te melden. Ik heb mijn aandacht vooral besteed aan de analyse van de meest bekeken en de meest populaire uitzendingen in beide landen. Ik heb deze uitzendingen beschreven en met elkaar vergeleken.

Televisie speelt een belangrijke rol in onze levens. Of wij willen of niet, we worden bijna elke dag met televisie geconfronteerd en op een bepaalde manier worden we hierdoor ook beïnvloed. In ieder geval probeert elk televisiezender mensen met bepaalde uitzendingen te amuseren. Juist met de uitzendschema's van verschillende Tsjechische en Nederlandse televisiezenders was ik in mijn scriptie bezig. Ik probeerde de uitzendschema's van de meest belangrijke zenders (niet op basis van kwaliteit) in beide landen te beschrijven, de bepaalde uitzendingen met elkaar te vergelijken en de gezamenlijke en afwijkende elementen te vinden. Ik kwam tot de volgende conclusies.

De situatie in het land had, en heeft, een grote invloed op het zendschema van de Tsjechische en Nederlandse televisiezenders. In Tsjechië was dat het communistische regime dat vanaf de jaren vijftig een grote invloed op de televisiezenders had. In die tijd begonnen de Tsjechische televisiezenders streng gecontroleerd te worden wat de inhoud betreft. Toen werd ook de nadruk gelegd op de uitzendingen met sociale thematiek en de vrijheid van meningsuiting was meestal beperkt. Het genre van mise-en-scène was heel populair in die tijd, onder andere ook omdat dit soort uitzendingen vaak een educatieve functie had. Toen Tsjecho-Slowakije onder het communistische regime was, was er in Nederland een ander fenomeen actief – de ontzuiling. Dankzij het proces van ontzuiling begonnen de verzuilde omroepen in Nederland hun aandacht aan kijkers buiten hun eigen zuil te besteden. Maar toch zijn er nog steeds uitzendingen die bijvoorbeeld een christelijke tint hebben. Deze

ders bestaan nog steeds in Nederland, maar in al zonder hun “verzuilde” uitzendingen.

Een ander verschil tussen de Tsjechische en Nederlandse zenders ligt in het genre van reality shows. In Nederland wordt er een groot aantal reality shows op alle zenders, maar vooral op de commerciële zenders, uitgezonden. In vergelijking met de Tsjechische zenders, geniet dit genre grote populariteit in Nederland en heeft het ook hoge kijkcijfers. Dat is niet het geval in Tsjechië. Maar de populariteit van de soapseries en familieseries van binnenlandse productie bijvoorbeeld is wel groter in Tsjechië dan in Nederland. Beide landen en hun zenders besteden natuurlijk genoeg zendtijd aan kinderen en jongeren, met één verschil: in Nederland worden dit type uitzendingen bijna de hele dag op Nederland 3 uitgezonden, in Tsjechië wordt er slechts een ochtend- en middagblok voor kinderen en jongeren gereserveerd, vooral op de publieke zender ČT1.

De sportuitzendingen op de commerciële en publieke zenders, die zich niet uitsluitend met sport bezig houden, geven voorkeur het vaakst aan de sportevenementen die in beide landen populaire zijn zoals voetbal, ijshockey, hockey en schaatsen. Er wordt bijna geen zendtijd besteed aan de minder populaire sporten op dit type zenders. De minder populaire sporten krijgen hun plaats in de zendtijd van de zenders die uitsluitend op sport gericht zijn.

De kijkers van de regionale omroepen in Nederland krijgen een grote variatie kwaliteitsprogramma's, die uit hun eigen regio komen en die door de regionale omroepen gemaakt worden. Dit is heel anders in Tsjechië. Daar hebben kijkers in een bepaalde regio bijna geen kans om regionale uitzendingen, behalve het regionale nieuws, op hun regionale televisie te volgen.

Wat niet vergeten mag worden is het feit dat bijna alle buitenlandstalige films en series in Nederland niet nagesynchroniseerd worden en ondertitels hebben, terwijl in Tsjechië bijna alle buitenlandse series en films nagesynchroniseerd worden.

Behalve deze meer markante verschillen tussen de televisiezenders in beide landen, merkt men behalve de taal, waarin er wordt gesproken, geen grote verschillen in de zendstructuur. Elke zender, zowel de publieke als de

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

en groep kijkers die grote variatie programma's
basis van hun eigen keuze zich amuseren, want
alle televisiezenders bieden hun kijkers ten minste één uitzending - of een
slechte of goede, of een commerciële of een serieuze, of een trieste of een
grappige – aan.

In mijn scriptie probeerde ik de publieke en commerciële zenders, zowel in Nederland als in Tsjechië, onder de loep te nemen en met elkaar te vergelijken, vooral wat het zendschema en kijkcijfers betreft.

In het eerste hoofdstuk gaf ik een kort overzicht van de televisiegeschiedenis. Dit korte hoofdstuk wordt gevolgd door twee hoofdstukken die over de geschiedenis van televisie in Nederland en in Tsjechië gaan. Daarna besteedde ik aandacht aan de ontwikkeling van televisie tijdens het communisme in Tsjecho-Slowakije en tijdens de verzuiling, maar ook de ontzuiling, van de Nederlandse maatschappij. Deze twee hoofdstukken worden gevuld door de verdeling van de Nederlandse en Tsjechische publieke en commerciële zenders. Ik ging hier dieper op in en probeerde de meest belangrijke en populaire zenders te onderzoeken.

Het meest belangrijke hoofdstuk, dat in mijn scriptie aan bod komt, houdt zich bezig met de zendschema's en met de programmering van bepaalde zenders. Hierin neem ik een bepaald aantal uitzendingen en televisiegenres onder de loep die of in Tsjechië of in Nederland of in beide landen hoge kijkcijfers hebben.

Ik begon dit gedetailleerde hoofdstuk met het vergelijken van het nieuws in beide landen en op beide types televisiezenders. Ik heb dit hoofdstuk vooral op het hoofdavondnieuws gericht maar natuurlijk ook op het korte nieuws dat enkele keren per dag op alle zenders uitgezonden wordt. Het gedeelte over het showbiznieuws, de ochtend programma's *Goede morgen Nederland* en het zusterprogramma *Dobré ráno s ČT* komt daarna aan bod. Een paar alinea's besteed ik ook aan de publicistiek en debatten die op de Tv zenders in beide landen uitgezonden worden. Omdat het genre van reality shows in Nederland en in mindere mate ook in Tsjechië populair is (de meest controversiële show ooit - *De Gouden Kooi* - werd door een Nederlander gemaakt), heb ik een essentieel stuk aan dit genre besteed. Films en soapseries hebben vaak hogere kijkcijfers, daarom heb ik een paar pagina's aan deze uitzendingen in mijn scriptie besteed.

...a's zijn de moeite waard om in mijn scriptie te
: het volgende hoofdstuk over de variatie van
kinder- en jeugdprogramma's, vooral op de publieke zenders omdat deze
zenders veel aandacht aan deze groep kijkers geven.

Ik geef ook ruimte aan sport en quizzen in mijn scriptie. De
beschrijving en analyse van regionale zenders sluit de hoofdstukken die
over verschillende soorten uitzendingen gaan af. En ten slotte komt het
hoofdstuk met de samenvattende vergelijking van zenders en hun
zendschema's aan de orde in deze scriptie. Deze scriptie wordt beëindigd
door de conclusie en samenvattingen in het Nederlands, Engels en
Tsjechisch.

V této diplomové práci jsem se snažila podat přehled nizozemských a českých televizních stanic. Především jsem se zaměřila na komerční a veřejnoprávní televize, jejich nabídku a pestrost programů. Televizní stanice a jednotlivé programy jsem mezi sebou vzájemně porovnávala, abych nastínila možné rozdíly nebo naopak shodné prvky, které se týkají jak veřejnoprávních, tak i komerčních televizních stanic v obou zemích. Ve své práci též sleduji rozdílnost a různorodost programů, které se objevují na jednotlivých televizních stanicích jak v České republice tak Nizozemsku.

Jelikož je televize nedílnou součástí našeho každodenního života, snaží se jednotlivé televizní společnosti promlouvat k určitým skupinám diváků. Jelikož jsou lidé různí a mají různé preference, i co se televizních pořadů týče, jsou i programové nabídky televizních stanic pestré tak, aby si každý divák vybral patřičný pořad podle svého vkusu. Samozřejmě převažují pořady, které jsou určeny široké veřejnosti. Především na pořady pro širokou veřejnost jsem se v této práci zaměřila, i když jsem určitou část své práce věnovala rozboru pořadů pro náročného diváka, který často volí televizní stanici ČT2. Nizozemské televizní stanice tento program ve své jinak široké nabídce nemají, a proto lze tvrdit, že tato divácká skupina v Nizozemsku stojí v pozadí. Na druhou stranu nizozemský divák, který je nadšeným fanouškem dokumentů, má možnost nepřetržitě tento druh pořadu sledovat na stanici Holland Doc.

Reality show jsou nedílnou součástí televizní nabídky především komerčních televizních stanic, které se soustředí na atraktivitu a modernost. Ne náhodou jsou reality show velmi oblíbené v Nizozemsku. Vždyť nejkontroverznější show tohoto typu (*De Gouden Kooi*) vymyslel právě Nizozemec. Filmy a rodinné seriály nemůžou na nizozemských a českých televizních obrazovkách chybět, proto jsem i jim ve své práci věnovala několik stran. Zahraniční filmy a seriály nejsou v Nizozemsku dabovány, ale pouze opatřeny titulky, což není v Česku zvykem. Komerčnost dorazila také i do zpráv veřejnoprávních televizí, přesto si však tyto televize a jejich zpravodajství v Nizozemsku a Česku stále drží

že působí na diváka seriózním dojmem. Ani nejsou v této diplomové práci opomenuti.

Českému čtenáři, tedy pokud umí nizozemsky, tato práce představuje u nás velmi ojedinělý jev regionálních televizí, které mají v Nizozemsku veliký úspěch, vysokou sledovanost a širokou nabídku programů.

Všem těmto výše zmíněným složkám jsem ve své práci věnovala pozornost. Snažila jsem se poukázat na rozdíly, které mezi jednotlivými televizními stanicemi či pořady v obou zemích může divák postřehnout, i když těchto rozdílů není moc, jelikož v obou zemích lze mluvit o jistém stupni unifikace médií, respektive o jejich globalizaci.

In my thesis I tried to outline the most important and the most popular television channels in the Netherlands and Czech Republic. I focused on the commercial and public television channels and their wide range of programs. I compared all the well-known TV channels and their huge offer of programs with each other in both countries. While comparing all the programs I tried to find out their common and distinct features.

Television forms an important part of our lives. It definitely has a huge influence on the audience and therefore all channels try to capture the attention of a certain group of television viewers. Thanks to the fact that people differ from each other, the program offer differs too. And thanks to the wide range of channels and programs, everybody can find his/her favorite one/ones. But in general, programs for broad public take the most “space” in the TV guides and on the television screens.

In this thesis I focus mainly on broad public but I also mention the channel ČT2, a Czech public TV channel, which is here for the viewers who are hard to please and prefer a bit more complicated programs. In comparison to ČT2 in the Czech Republic, there exists no such channel in the Netherlands. Therefore we could say that this group of viewers is neglected by the Dutch television channels. On the other hand, a fan of documentary films in the Netherlands finds satisfaction in watching the Dutch channel called Holland Doc.

The reality shows and series make an important part of the TV schedules in both countries. Therefore they need to be mentioned in this thesis too. The commercial channels want to attract many viewers and therefore they broadcast a lot of reality shows. This is because the reality shows are loved by broad public and therefore they need to make part of this thesis too. Neither movies nor family series can be absent on the Dutch and Czech TV screens, neither can they be absent in my thesis. There is a little difference though. Almost all movies, which are not produced in the Netherlands but broadcasted on the Dutch television

in the original language without dubbing and can't be said about the foreign movies which are broadcasted on the Czech TV channels. All of them are dubbed, except of the films on ČT2.

The commerciality has already reached the news of public TV channels. Nevertheless, the news on public channels stays still popular and reaches high ratings because the viewers find it serious and trustworthy. The news has also been examined in this thesis.

Neither children nor sport fans are neglected in this thesis. The Czech reader (if he/she speaks Dutch) can discover a phenomenon described in this thesis which is not to be found on the Czech TV channels, but only on the Dutch TV channels. This phenomenon is the phenomenon of regional channels which are very popular in the Netherlands and of high quality too.

In my thesis I tried to pay attention to all the above mentioned features. I mainly tried to draw attention to all the common and distinct features which concern the Dutch and Czech public and commercial TV channels. There are not many differences though because the TV industry is becoming more and more unified and versatile.

Literaire Bronnen:

Bank, J. Th. M.. *Televisie en de politice cultuur van de jaren '60'. 's* Gravenhage, Sdu Uitgeverij 1989: 34-46.

Buonanno, Milly. *The age of television: experiences and theory*. Bristol, Intellect Books 2008.

Berkhouwer, C.. *In de zendtijd voor politieke partijen: politieke propaganda op de Nederlandse televisie*. Amsterdam, AudioVisueelArchief 1993.

Císařová, Jarmila. *Česká televizní publicistika: Svědectví šedesátých let*. Praha, Česká televize 1993.

Crone, Vincent Christiaan Alexander. *De kwetsbare kijker: een culturele geschiedenis van televisie in Nederland*. Amsterdam, Vossiuspers UvA 2007.

Kraus, Wolfgang. *Televize – nový kontinent: kultura nebo chaos*. Praha, Československá televize 1991.

Niemi, Robert. *History in the media: film and television*. Santa Barbara, ABC-CLIO 2006.

Románek, Filip. *Fenomén Nova: Deset pohledů na deset let na nejsledovanější komerční televize*. Praha, Votobia 2004.

Toussaint, Jean-Philippe. *Televize*. Praha, Dauphin 2000.

Vries, Tity de.. *Vijftig jaar tv-journaal*. Amsterdam, Boom 2005.

Internet Bronnen:

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Televisie> (18 januari 2009)

http://nl.wikipedia.org/wiki/John_Logie_Baird (23 november 2009)

<http://www.zappershop.nl/geschiedenis-afstandsbediening.php> (19 november 2009)

<http://home.planet.nl/~vaste142/2008/10/het-televisienieuws-en-de-macht.html> (16 november 2008)

<http://www.express.be/business/nl/technology/televisienieuws-moet-persoonlijker-worden/96475.htm> (16 november 2008)

<http://home.planet.nl/~vaste142/2008/10/het-televisienieuws-en-de-macht.html> (16 november 2008)

<http://hebikietsgemist.nl/programma/667/nederland-3/nos-jeugdjournaal.html> (23 november 2009)

www.kabelraden.nl/downloads/Handboek_2008/H05.doc (1 december 2009)

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Realitysoap> (23 november 2008)

<http://www.degoudenkooi.be/regelement> (20 november 2009)

<http://www.venstertweepunt.nl/televisie.html> (11 oktober 2009)

<http://inventors.about.com/od/xzstartinventors/a/Zworykin.htm> (20 november 2009)

<http://www.tanvald.cz/> (11 december 2009)

<http://www.hbi.cz/cs/firmy/cet-21-spol-s-ro-praha-5-C27450.html> (1 december 2009)

<http://www.mafra.cz/cs/default.asp> (21 november 2009)

<http://www.hartvannederland.nl/over-ons> (1 december 2009)

<http://www.mijnwoordenboek.nl/vertaal/NL/NL/bericht> (6 december 2009)

Vasterman, Peter. *Het televisienieuws en de macht. Onderzoek naar politieke kleur nader bekeken*, 2 oktober 2008. Web. 16 november 2009. <<http://home.planet.nl/~vaste142/2008/10/het-televisienieuws-en-de-macht.html> >

[http://www.rtl.nl/\(/actueel/rtlnieuws/\)/components/actueel/rtlnieuws/2006/10_oktober/04/binnenland/1004_1130_pvda_kritiek_gouden_kooi.xml](http://www.rtl.nl/(/actueel/rtlnieuws/)/components/actueel/rtlnieuws/2006/10_oktober/04/binnenland/1004_1130_pvda_kritiek_gouden_kooi.xml) (9 september 2009)

www.net5.nl

www.sbs6.nl

www.veronica.nl

www.kro.nl

www.rtl.nl

www.ceskatelevize.cz

www.nova.cz

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

**Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features**

www.rtvnoord.nl

<http://www.rta.cz/index2.html?region=ko4&ifs=i>

www.b-tv.cz

www.tmf.nl

www.nederland.tv

www.nederland1.nl

www.nederland2.nl

www.nederland3.nl

<http://www.omroepbrabant.nl/>

<http://www1.omropfryslan.nl/>

<http://www.l1.nl/>

<http://www.rtvnh.nl/>

<http://www.nos.nl/nos/voorpagina/>

<http://www.avro.nl/>

www.uitzendinggemist.nl

www.vyvoleni3.info

www.big-brother.cz

<http://www.bnn.nl/page/donorshow>

www.rtl.nl/reality/degoudenkooi

www.boerzoekvrouw.kro.nl

www.nos.nl/jeugdjournaal/

<http://www.sbs6.nl/web/show/id=443906/langid=43/dbid=305/typeofpage=73941>

<http://superstarcz.nova.cz>

Příjmení a jméno autora:	Földešiová Denisa
Název fakulty a katedry:	Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci – Katedra nederlandistiky
Název diplomové práce:	De Nederlandse en Tsjechische televisiezenders en hun uitzendschema's/Nizozemské a české televizní stanice a jejich nabídka pořadů
Vedoucí práce:	Drs. Bas Hamers
Počet stran:	102
Počet příloh:	0
Počet titulů použité literatury:	10 knižních titulů a 52 internetových zdrojů
Klíčová slova:	documentaire, film, kijker, kinderprogramma, Nederlandse, nieuws, omroep, televisie, populair, zender, programma, reality show, regionaal, soap serie, sport, Tsjechische, uitzending
Charakteristika:	Tato diplomová práce se snaží podat přehled nizozemských a českých televizních stanic. Především se zaměřuje na komerční a veřejnoprávní televize, jejich nabídku a pestrost programů. Televizní stanice a jednotlivé programy jsou v této práci mezi sebou vzájemně porovnány. Nastíněny jsou zde i možné rozdíly nebo naopak shodné prvky,

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

které se týkají jak veřejnoprávních, tak i komerčních televizních stanic v obou zemích. Tato práce též sleduje rozdílnost a různorodost programů, které se objevují na jednotlivých televizních stanicích jak v České republice tak Nizozemsku.